KOHTUOTSUS

Niiditõmbaja kaotas esimeses kohtuastmes

Harju maakohus mõistis jäätmekäitlusäri mõjukale niiditõmbajale **Anti Tammeoksale** ligi aasta pikkuse vangistuse aastase katseajaga. ▶ 6–7

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Teisipäev, 23. mai 2017 nr 98 (5696) **3 eurot**

ALG KINNISVARA

kinnisvara.alg.ee

Müügiinfo: Hirvo Lukas, tel 508 9234, hirvo@alg.ee

ROMAN TAVAST
EST. 1923

TÄNA JA TUNNUSTA TÖÖTAJAID NING KOOSTÖÖPARTNEREID.

Staažimärgid kaua panustanud töötajatele.

Rinnamärgid juhatuse ja nõukogu liikmetele.

Unikaalsed korporatiivehted töötajatele ja koostööpartneritele.

Logomärgid eesliini töötajatele.

Meie kirg on ajatud asjad.

Kui kullassepp ja kunstnik Roman Tavast asutas 1923. aastal märkide, medalite ja auhindade valmistamise ettevõtte, sai sellest Eesti Vabariigis valdkonna suurim ja hinnatuim tegija. Me oleme teinud oma tööd südamega ligi sajandi ja teame seetõttu, mida tähendavad aeg ja traditsioonid. Me oskame neid luua ka oma klientidele. On selleks siis auraha, märk, medal või kooli lõpusõrmus - ükski nendest ei ole pelgalt ehe, vaid tükike aega, millel on rääkida oma hingega lugu.

Roman Tavast

WWW.ROMANTAVAST.EE

INTERVJUU

Euroopa kõigub kahe tasandi vahel

Tuleb minna kas edasi ja tugevdada liitu või tagasi liikmesriikide tasandile, sest olek kahe tasandi vahel ei saa kesta, ütleb Euroopa Liidu olukorra kohta Hiina majandusprofessor **Chun Ding**. ▶ 8

MÜÜGIREEGLID

Sigaretimüüjate üleminekuaeg sai läbi

Sigarettidele ega tubakale ei tohi enam lisada maitse- ja lõhnaaineid. Äsja karmistusid Euroopas sigarettide ja tubaka müügi nõuded ja uued piirangud on tulemas – mentooliga sigaretid peavad kaduma aastaks 2020. ▶ 2

INVESTOR

Baltic Horizonil uued objektid silmapiiril

Baltic Horizoni fondijuht Tarmo Karotam ütleb, et neil on silmapiiril objekte, kuhu investorite raha paigutada. Praegu käib fondi osakute avalik pakkumine. Eelmine kord jäeti osa osakuid märkimata. ▶ 14–15

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

PÄEVA TEGIJA ▼

Eesti struktuurne defitsiit sai sugeda

Euroopa Komisjoni ühtse metoodika järgi tehtud arvutuste järgi oleks eelarve tänavu 0,1% SKPst ja tuleval aastal 0,9% SKPst struktuurses defitsiidis. See number võtab arvesse majandustsüklit ja ühekordseid meetmeid. Euroopa Komisjoni asepresident **Valdis Dombrovskis** märkis, et see on suurem defitsiit kui keskpikas vaates seatud eesmärk. Paraku ei suurenda defitsiidi põhjuseks olevad investeeringud meie majanduskasvu potentsiaali.

▶ Loe lisaks lk 9

Teisipäev, 23. mai 2017
nr 98 (5696) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,1250 ▲	0,8889 ▼	9,7899 ▲	63,8632 ▲	31,07 ▼	-0,251 ▲

TEHING

Puidufirmas läks võim taanlastele

Skandinaavia investorid ostsid kontrollpaki liimpuidutootjas Barrus, kus enne oli võim eestlaste käes. Tehingu ajendiks oli salapärane huviline, kes üritas firmat üle võtta. ▶ 4–5

▲ **Barrus on mitmel korral jõudnud Äripäeva edukate ettevõtete edetabelisse.** FOTO: ANDREI JAVNAŠAN / VÕRUMAA TEATAJA

LÜHIDALT

Tallink plaanib dividendi maksta 3 senti aktsia kohta

Eile saatis Tallink Grupp välja korralise üldkoosoleku kokkukutsumise teate, kus nõukogu ja juhatus tegid ettepaneku maksta aktsionäridele dividendi 3 senti aktsia kohta. Ettevõtte nõukogu ja juhatus tegid aktsionäridele ettepaneku maksta dividendideks 20,1 miljonit eurot, 21,8 miljonit eurot kantakse eelmiste perioodide jaotamata kasumisse. Kokku teenis Tallink 2016. aastal 44,1 miljonit eurot kasumit. See tähendab, et umbes pool kasumist tahetakse dividendina välja maksta. Dividendiõigust omavate aktsionäride nimekiri fikseeritakse 28. juuni südaöö seisuga. Ühtlasi tehti ettepanek pikendada nõukogu liikme Enn Pandi volitusi järgmiseks kolmeks aastaks.

Leedo parvlaev läks itaallastele

Seni Vjatšeslav Leedole kuulunud parvlaev St.Ola müüdi Itaalia firmale Emanuele d'Abunto, aluse uus nimi on Medmar Giulia ja kodusadam Napoli.
Varem oli laeva omanik Leedo firma St. Ola Maritime, ent reedel kirjutas Itaalia ajaleht Il Dispari, et alus on omanikku vahetanud, kirjutas Lääne Elu.
Itaalia omanik tegutseb Napoli lähistel asuval Ischia saarel, reis sinna algab sel nädalal ning kestab 13 päeva.
Emanuele d'Abunto ostis seitse aastat tagasi Saaremaa laevakompaniilt ka parvlaeva Scania, mis sai nimeks Emanuele D'Abundo Primo. Oma viimase reisi tegi parvlaev Scania Väinameres Rohuküla-Heltermaa liinil.

MÜÜGIEESKIRJAD

Suitsumüügi reeglid läksid Euroopas karmimaks

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Eelmise nädala lõpust ei tohi enam müüa erilise maitsega sigarette ja tubakat ning karmimaks muutusid ka e-sigarettide nõuded.

Euroopa Liidu tubakadirektiivi üle võtnud seadus jõustus tegelikult juba eelmise aasta 20. mail, ent tootjatele ja müüjatele anti aasta üleminekuaega. Nüüd on tähtaeg kukkunud ning müüa ei tohi enam ka varem toodetud kaupa ega laojääke.

Kõikidel müüdavatel isekeeratava tubaka ja sigaretipakkidel peab nüüdsest olema pilthoiatus. Samuti ei tohi sigarettidele ega tubakale lisada maitse- ja lõhnaaineid. Muu hulgas tähendab see, et enam ei tohi müüa maitsekapslitega sigarette, mida tootjad tavapäraselt reklaamivad ingliskeelse sõnaga *click*.

Mentooliga sigarettidele on üleminekuaeg siiski pikem ning need peavad olema lettidelt kadunud alles 2020. aastaks.

Enam ei tohi tubakatoote pakendis olla ka trükitud kuponge, mis pakuvad allahindlust, tasuta jagamist või muid soodustusi. Samuti ei tohi pakendid luua muljet, et mõni sigaret on teistest parema biolagunevusega või keskkonna mõttes muul moel teistest parem.

Sigaret jõudu ei anna

Samuti ei tohi sigaretipakid viidata maitsele või lõhnale ega luua muljet, et mõni tubakatoode on teistest vähem kahjulik või et sel on näiteks ergutav või jõudu andev mõju.

Keelatud on ka nii tubakale kui ka e-sigareti vedelikule kofeiini või muu energiat andva aine lisamine. Samuti ei tohi tubakasse lisada aineid, mis muudavad suitsu värvi või aineid, mis hõlbustavad nikotiini bioloogilist omandamist.

▲ Riik tahab e-sigaretile varsti peale panna ka aktsiisi.
FOTO: MEELI KÜTTIM

Juunis karmistub tubakaseadus veelgi ning siis jõustub säte, mis keelab hoonetes asuvad suitsetamisalad.

E-sigareti nõuded karmimaks

Nikotiiniga e-sigareti vedelike purkide maksimaalne lubatud maht on nüüd 10 milliliitrit. Enne laupäeval jõustunud seadusemuudatust müüdi vedelikke ka kuni 100milliliitristes anumates.

Nikotiini sisaldus ei tohi vedelikul seejuures olla suurem kui 20 milligrammi liitri kohta. Lisaks peab vedeliku pakendil olema infoleht, kasutusjuhend ja hoiatus nikotiinisõltuvuse kohta.

E-sigareti müüjate ja kasutajate liit ei pea piiranguid põhjendatuks. "Torusiili, mis on mitu korda ohtlikum aine, võib müüa liitrises anumas, aga e-vedelikku ainult 10milliliitrises purgis," rääkis liidu juht Ingmar Kurg pressiteate vahendusel ja märkis seal, et ühelgi terve mõistusega inimesel ei peaks olema tahtmist e-sigareti vedelikku juua.

> **Torusiili, mis on mitu korda ohtlikum aine, võib müüa liitrises anumas, aga e-vedelikku ainult 10milliliitrises purgis.**
> e-sigareti müüjate ja kasutajate liidu juht Ingmar Kurg

Mahu piirang suurendab e-sigareti müüjate liidu juhatuse esimehe sõnul ka ökoloogilist jalajälge, sest plastpudeleid tuleb palju juurde. Lisaks tõstab see Kure sõnul toodete hinda.

E-sigaretid teeb kallimaks ka praegu riigikogu menetletav seaduseelnõu, mis kehtestaks vedelikele aktsiisi. Veebruaris valitsuselt parlamenti liikunud eelnõu näeb ette, et e-vedelikke ja -geele maksustataks järgmise aasta algusest 20 sendiga milligrammi pealt.

"Ühe (tavalise – toim) sigareti aktsiis on tänavu ja 2018. aastal ligikaudu 0,1 eurot. Ühele milligrammile tubakavedelikule vastab umbes 5,6 sigaretti," kirjeldas valitsuse kommunikatsioonibüroo veebruaris piirangu vajalikkust.

E-sigareti müüjate ja kasutajate liidu hinnangul on aga hädavajalik, et riik ei maksustataks vedelikke suvaliselt, vaid nikotiini sisalduse järgi.

VALUUTAÜLEKANDED

TransferWise tegi ettevõtetele virtuaalkonto

TransferWise teatas uue ettevõtetele mõeldud teenuse ülemaailmsest turuletulekust. Borderlessi (piirideta) virtuaalkonto võimaldab valuutaülekandeid saata ja vastu võtta sama lihtsalt, nagu toimetaksid nad sihtkohariigis kohapeal.

Virtuaalkonto abiga saavad ettevõtted tegutseda välisriikides nii, nagu omaksid nad kohalikku pangakontot. Virtuaalkontol on võimalik raha hoida ja konverteerida 15 eri valuutas ning taotleda kontonumbrit euroalas, Suurbritannias ja Ameerika Ühendriikides; valuutade ja riikide arv täieneb edaspidi. Veel sel aastal toob TransferWise turule sarnase toote ka eraklientide jaoks.

Kontol teenustasu pole

Borderlessi konto avamine on tasuta, puuduvad igakuised hooldus- või teenustasud ning ka oma kontole raha vastuvõtmine on tasuta. Eri valuutadega tehingute puhul tuleb oma kontolt ülekande tegemisel sarnaselt TransferWise'i olemasoleva teenusega teenustasu, valuutavahetus toimub vastavalt keskkursile.

TransferWise'i kaasasutaja ja tegevjuhi Taavet Hinrikuse sõnul on pangatoimingud olnud ettevõtete jaoks äärmiselt kulukad, eriti olukorras, kus äri on rahvusvaheline. Isegi alternatiivid, nagu PayPal, on väikeettevõtjate jaoks liiga kallid.

"Klientidelt kuuldud tagasiside põhjal leidsime, et TransferWise võiks siinkohal midagi ära teha. Seepärast tulimegi välja mõttega Borderlessi virtuaalkontost, mida ei piira riigid ega erinevad valuutad," selgitas Hinrikus.

ÄRIPÄEV.EE

▲ TransferWise'i kaasasutaja ja tegevjuht Taavet Hinrikus.
FOTO: ANDRES HAABU

TAMREX

Ei mingit allahindlust ja pusa on sinu!

Kui ostad ükskõik millised SNICKERS Workwear tööpüksid tavahinnaga, anname sulle kapuutsiga **PUSA** art 2823/0400

TASUTA

Väärtus 55 €

Snickers WORKWEAR

Snickers Workwear kapuutsiga pusa
art 2823/0400 (väärtus 55 €)

LITE WORK — UUS mudel
6307/2304
94 €

DuraTwill — POPULAARSEIM mudel
3212/7404
98 €

ALLROUND WORK — UUS mudel
6200/5151
108 €

RUFF WORK — UUS mudel
6215/0404
119 €

1 paar FlexiWork pükse = 1 loosikupong
Lisainfo ja kampaania reeglid www.tamrex.ee

Tasuta pusa kampaania kestab 01.04–31.08.2017 või kuni kingitusi jätkub.
FLEXI autoloosi kampaania kestab 01.04–15.06.2017
Kampaaniad ei kehti laste pükste ostu puhul
Lisainfo ja kampaania reeglid www.tamrex.ee

FLEXI WORK — *Osale ka FlexiWork tööpükste loosikampaanias*

Osta Tamrexi kauplusest SNICKERS Workwear FlexiWork tööpüksid, ja osale JETTA loosimises.

FlexiWork pikad ripptaskutega tööpüksid
132 €

FlexiWork pikad ilma ripptaskuteta tööpüksid
120 €

FlexiWork piraadipüksid
108 €

FlexiWork Lühikesed püksid
90 €

EESTI OHUTUSETTEVÕTE — ANNAME TÖÖD JA MAKSAME MAKSE EESTIS

TAMREX OHUTUSE OÜ
Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35 | TARTU Aardla 114, Ringtee 37a | PÄRNU Riia mnt 169a, Savi 3 | RAKVERE Pikk 2 | VILJANDI Riia mnt 42a | JÕHVI Tartu mnt 30 | VÕRU Piiri 2 | VALGA Vabaduse 39 | NARVA Maslovi 1 | HAAPSALU Ehitajate tee 2a | PAIDE Pikk 2 | JÕGEVA Tallinna mnt 7 | TÜRI Türi-Alliku | RAPLA Tallinna mnt 2a

toimetaja Aivar Hundimägi
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

Äripäev
23. mai 2017

▲ **Võrumaal Verijärvel asuvast ASist Barrus kuulub nüüd üle poole Taani perekonnale.** FOTO: ANDREI JAVNAŠAN / VÕRUMAA TEATAJA

PUIDUTÖÖSTUS

Võrumaa puidufirmas mängi

Skandinaavia investorid ostsid kontrollpaki Võrumaa liimpuidutootjas Barrus, kus enne oli võim eestlaste käes.

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Äripäev

Korduvalt Äripäeva tööstusvaldkonna TOPi jõudnud Barruse 51,2protsendiline kontrollpakk oli seni firma tootmise eest vastutanud juhatuse liikme Andres Linnasaare käes. Nüüd läheb kontroll taanlastele, ehkki Linnasaarele jääb ligikaudu kolmandik firmast.

Salapärane pakkuja

Müügimõtted said alguse sellest, et mõni kuu tagasi tegi "üle Baltikumi tuntud" investeerimisfond Barruse aktsionäridele pakkumise müüa neile ettevõtte täisosalus. Kes pakkumise tegi, ei soostu uued omanikud ütlema, ka ei tunnistanud pakkumist üles ükski suurem siinne fond.

Puidufirma tuumikaktsionärid otsustasid pakkumist mitte vastu võtta. Lahendust hakati otsima seniste aktsionäride ringis, et pakkuda likviidsust neile, kes tahavad ettevõttes osalust vähendada, ning investeerimisvõimalust neile, kes soovivad firmasse rohkem raha paigutada.

Võrumaa puiduettevõttel on hulk väikeaktsionäre, kelle osaluse suurus pole avalik. Tehing pole veel ka lõpule viidud, mistõttu pole päris selge, kes senistest investoritest peale Linnasaare veel otsustas oma osalust vähendada.

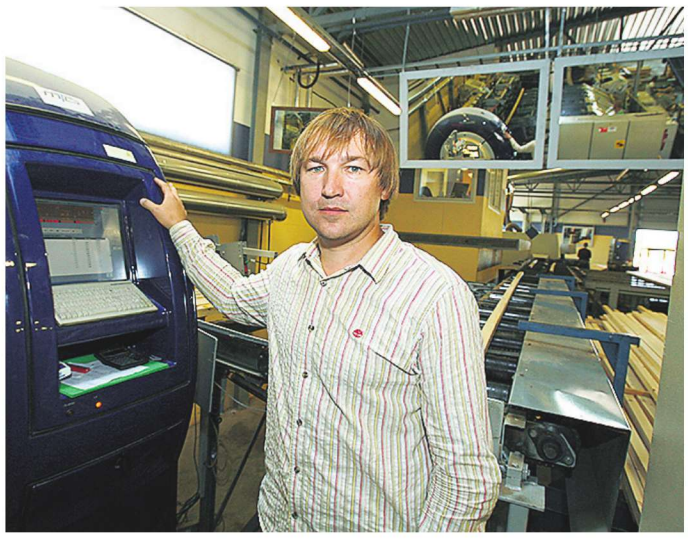

◀ **Senine Barruse enamusomanik Andres Linnasaar müüs osa oma osalusest ära, kuid jätkab ettevõtte igapäevase juhtimisega.** FOTO: ANDRES HAABU

Kindlasti vahetas omanikku vähemalt 20% puidufirmast. Osapooled tehingu hinda ei avalda, kuid Barruse koguväärtus võib Äripäeva arvutuste järgi olla üle 20 miljoni euro.

"Olen aastaid Barrust üles ehitanud ning seni on ka põhimõtteliselt kogu minu investeerimisportfell seotud sada protsenti Barrusega, mis riskijuhtimise vaatevinklist ei ole mõistlik," rääkis senine enamusomanik Linnasaar. Firma sajaprotsendiline müük polnud tema jaoks samuti hea variant. "Usun Barrusesse ja tahan ka edaspidi kaasa rääkida."

Ettevõtte igapäevajuhtimises kavatseb Linnasaar jätkata – nagu seni, jääb ta ametisse Barruse tootmise eest vastutava juhatuse liikmena. Lisaks jääb talle ligikaudu 30% suurune osalus ettevõttes.

Sisse tulid rootslased

Enam kui 51protsendiline kontrollosalus Barruses läheb tehinguga taanlase Peter Jeini perekonnale, mis on firma aktsionär juba aastaid. Omanikeringiga liitub väikeosanikuna ka uus investor, Rootsi ettevõtja Mats Andersson.

Rootslane saab osanikuks oma perefirma Abanico Invest AB kaudu. Andersson on tegutsenud tööstusvaldkonnas pikalt: 20 aastat tegeles Rootsi kontserni Lomond Industrier ülesehitamisega. 2015. aastal sai Lomondi suuromanikuks Rootsi tööstuskontsern Volati, ent Andersson jätkas väikeaktsionäri ja nõukogu liikmena.

Abanico otsustas Barrusesse investeerida seetõttu, et firmal on tugev positsioon Põhjamaade aknatööstustele tarnijana ning meeskond, mida juhivad kogenud, ent samas noored juhid. Barrus on viimase seitsme aasta jooksul hoogsalt kasvanud ning pole põhjust, miks kasv jätkuma ei peaks, ütles rootslaste esindaja.

Uute omanike kinnitusel on nii kontrollpaki omanikuks saav Jein kui ka uus roots-

TASUB TEADA

Põhirõhk eksporditurgudel

Barrus tegeleb peamiselt saematerjali tootmise ning männist liimpuitmaterjali valmistamisega ukse- ja aknatootjatele. Suur osa ärist on suunatud Skandinaavia turule, eriti silmapaistev turg on Taani. Lisaks Põhjamaadele on tähtsad eksporditurud ka Kesk-Euroopa ja Jaapan.

Viimast majandusaasta aruannet pole firma veel esitanud, ent 2015. aastal oli käive 33,8 miljonit eurot. Sellest vaid 13 miljonit andis Eesti turg. Puhaskasumit teenis firma tunamullu 2,4 miljonit eurot.

Firma on mitmel korral jõudnud ka Äripäeva edetabelitesse. 2015. aastal oli firma tööstuste koondedetabelis 191. kohal ja edukamate ettevõtete nimekirjas 138. kohal. Ehitusmaterjalitootjate TOPis oli Barrus 21. kohal ning Võrumaa ettevõtete seas 24. positsioonil.

„Olime enne ja oleme ka pärast tehingut endiselt investeerimislainel.

Barruse juhatuse liige Andres Linnasaar

ti võim ümber

lasest väikeaktsionär puhtalt finantsinvestorid, kes võtavad passiivse rolli. Firma igapäevatöösse nad sekkuda ei plaani ning põhjust pole muuta ka firma strateegiat.

"Kontrollpakk liikus skandinaavlaste kätte, kuid tegemist on puhaste finantsinvestoritega, kellega käib koostöö nõukogu tasandil," ütles enamusosalusest loobuv Linnasaar.

Kummardus ajaloole

Firma aktsiad koondatakse tehinguga spetsiaalsesse valdusfirmasse Valdemar II Holding. Nime on ettevõte saanud ilmselt Taani keskaegse kuninga Valdemar Võitja järgi, kes tungis ka Eesti aladele. Legendi järgi oli ta lahingut Lindanise linnuse ääres kaotamas, ent otsustaval hetkel langes taevast alla punavalge ristilipp, mis taastas taanlaste jõu ning viis nad võidule.

Kontrolli saav Jein, uus omanik Andersson ja osalust vähendav Linnasaar pole sugugi Barruse ainsad omanikud. Väiksem mõneprotsendiline osalus on veel kuuelseitsmel inimesel, sealhulgas teisel juhatuse liikmel Jürgen Ainsalul.

Väikeaktsionäride seas on ka 33aastane tippjuht Kristjan Vilosius, kelle igapäevatöö on tüürida Margus Linnamäe investeerimisfirmat UP Invest. Paariprotsendiline osalus Barruses on tal juba pikka aega ning väikeaktsionäride esindajana kuulub ta ka puidufirma nõukokku.

Tehingu ajal oli just Vilosius osaluse vahendamiseks loodud Valdemar II Holdingu juhatuse liige ning tegeles tehingu nõustamisega. Ise jääb ta enda rolli suhtes tagasihoidlikuks. "Teised on palju rohkem sisulist tööd teinud," nentis Vilosius.

Juriidilise ja finantspoole pealt nõustasid tehingut advokaadibüroo Cobalt ning konsultatsioonifirma PricewaterhouseCoopers. Tehingut rahastasid Skandinaavia investorid omakapitali ning SEB laenuraha abiga.

Siht investeerida

Viimastel aastatel on Barrus üsna aktiivselt investeerinud nii tootmise laiendamisse kui ka firma üldisesse arengusse. "Olime enne ja oleme ka pärast tehingut endiselt investeerimislainel," kinnitas tootmise eest vastutav juhatuse liige Linnasaar.

Firma juhtkonnas jätkavad nii Linnasaar kui ka üldjuhtimisega tegelev Ainsalu. Lisaks on juba mõnda aega müügijuhina ametis Taani taustaga Morten Glinvad, kes peagi liitub ka Barruse juhatusega. Glinvadil on enda Taanis registreeritud firma kaudu puidufirmas ka pisike osalus.

Investeeringutesse Skandinaavia taustaga investorid siiski otse ei panusta. "Firma on kapitaliseeritud niiviisi, et ettevõte saab enda rahavoo arvel jätkata investeeringute taseme hoidmist," ütles Barruse nõukogu esimees Jens Schrøder.

▲ Est-For Investi juhid Margus Kohava ja Aadu Polli kinnitavad, et lähtuvad tehase rajamisel keskkonnanõuetest. FOTO: ANDRAS KRALLA

KESKKOND

Miljarditehas ei too lageraiet

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Suur-Emajõe piirkonda miljard eurot maksvat puidurafineerimistehast plaanivate investorite sõnul on projekt edukas üksnes siis, kui vastab keskkonnanõuetele ning aitab metsa säästlikult majandada.

"Tehase saab Eestisse rajada vaid pärast põhjalikku ning läbipaistvat planeeringu- ja keskkonnaloa taotlemise protsessi ning ainult juhul, kui tehase keskkonnamõjud on aktsepteeritavad," kirjutasid eestvedajad Margus Kohava ja Aadu Polli projekti kritiseerinud keskkonnaühendustele.

Pikalt metsanduses tegutsenud ettevõtjatena on Polli ja Kohava sõnul valus vaadata, kuidas Eesti olulisimat rikkust ehk metsa odavalt ja väärindamata välja veetakse, selle asemel et puidust ise midagi väärtuslikku luua. "Eesti ühiskonnast ja majandusest hoolivate ettevõtjatena näeme, et tehase rajamine on kestlik, tulevikku vaatav, majanduslikult mõistlik ja väärtust loov kõigile eestimaalastele," seisab kirjas.

Ärimehed lisasid, et tehase idee algatanud investorite grupp on väga huvitatud metsade kestlikust majandamisest. "Metsanduse arengukava teemalisest mõttevahetustest on jäänud kõlama, et töösturid tahavad metsad lagedaks raiuda. See ei vasta tõele," teatasid Kohava ja Polli.

Planeeritava tehase toormevajadus ei suurenda nende sõnul raiemahtu ega survesta senist mahtu. "Investeeringu tasuvusaeg on väga pikk ja me soovime, et meie metsad oleksid elujõulised ning nende kolm rolli – kultuuriline, keskkondlik ja majanduslik – võrdselt arvestatud väga pikas ajaperspektiivis," seisab kirjas.

Puidurafineerimistehast saab nende sõnul õnnestunult rajada ainult siis, kui selle ehitus, tehnoloogia ja käitamine vastavad keskkonnanõuetele, parimale võimalikule tehnikale ning ühiskonna vajadustele.

Est-For Investi koondunud investorite grupi plaane on teravalt kritiseerinud paljud ökoaktivistid. Mai keskel toimus ühenduse Eesti Metsa Abiks eestvõtmisel Tartus tehase rajamise vastu ka meeleavaldus – ühenduse hinnangul ägavad metsad üleraiumise all ning suurtehas oleks keskkonnale kahjulik.

Ökoliikumise esindajad tahavad, et neid kaasataks tselluloositehase eriplaneeringu protsessi. "Avaldan lootust, et oodatud kaasamine leiab peagi aset, sest meie, kodanikuühenduse Eesti Metsa Abiks liikmed, soovime kokku panna töögrupi, kes võtaks osa tselluloositehase planeerimisprotsessist ja keskkonnamõjude hindamisest," kirjutas ökoliikumise koordinaator Linda-Mari Väli rahandusministeeriumile.

KOHTUOTSUS

Jäätmeäri niiditõmbaja mõisteti tingimisi vangi

Toetusraha väljapetmise eest mõistis Harju maakohus jäätmekäitlusäri mõjukale niiditõmbajale Anti Tammeoksale ligi aasta pikkuse vangistuse aastase katseajaga.

KOIT BRINKMANN
koit.brinkmann@aripaev.ee

Äripäev

480

tuhat eurot jättis KIK Tammeoksaga seostatud OÜ-le Nelitäht maksmata, sest kahtlustas pettust.

Prokuratuuri süüdistuse kohaselt korraldas Tammeoks aastail 2010–2012 Euroopa Liidu toetusraha väljapetmist OÜ Nelitäht ja selle juhatuse liikme Mario Sootna kaudu.

Et saada rohkem toetust ja vältida omafinantseeringu tasumist, paisutati Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EASi) ja Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIKi) toetusraha küsimisel seadmete hind suuremaks. Nelitäht küsis 2010. aastal EASilt ja KIKilt toetust jäätmete ümbertöötlemise seadmete ostmiseks.

EAS kiitis 444 186eurose kogumahuga projekti heaks ja maksis 2011. aastal firmale 177 674 eurot. Kuid KIKil tekkis kahtlus, et neile esitatud projekt on pettus ning küsitud 480 000 eurot jäeti Nelitähele maksmata.

Kohtuvaidluses nõudis Põhja ringkonnaprokuratuuri eriasjade prokurör Endla Ülviste oma süüdistuses Tammeoksale rahalist karistust 244 päevamäära ulatuses. Kuna Tammeoksa päevasissetulek oli 2011. aastal 61 eurot, siis oleks karistus jäänud alla 15 000 euro.

Maakohus otsustas aga Tammeoksale määrata rangema karistuse. Karistus ei ole jõustunud ning Tammeoks saab esitada ringkonnakohtusse apellatsiooni. Süüdistuse alusel kaasas Tammeoks EASile ja KIKile valeandmete esitamiseks hangete korraldamisel ja seadmete soetamisel erinevaid ettevõtteid, sealhulgas RS Technology OÜ ja Keskkonnatehnika OÜ.

Nende firmade abil näidati investeeringuid tegelikust suuremana ja näiliselt seadmete eest makstud raha kandsid firmad laenuna tagasi OÜ-le Nelitäht, mis kasutas seda projekti kulude eest tasumiseks ja omafinantseeringu tõendamiseks.

Teised pääsesid oportuniteediga

Äripäev kirjutas 2012. aastal, et jäätmeäri telgitaguste tundjad nimetavad Anti Tammeoksa suurimaks skeemiks tema loodud taaskasutusorganisatsioone: MTÜ Eesti Pakendiringlus, MTÜ Rehviliit, MTÜ Elektroonikaromu. Tal olevat ka teiste nimel firmasid, mida kasutab raha liigutamiseks.

Peale Tammeoksa olidki eelmise aasta septembris alanud kohtuistungitel süüdistatavate seas kunagine Rahvaliidu aseesimees, Nelitäht OÜ omanik Mario Sootna, Kalevi Paluteder, Vello Lips, Dmitri Käsk ning nendega seotud ettevõtted Nelitäht, RS Technology ja Keskkonnatehnika OÜ.

Kõikide nende üle lõpetati kohtumenetlus oportuniteediga. Ülviste selgitas, et otsused tehti kaitsjate taotlusel ning kuna teised süüdistatavad olid sisuliselt Tammeok-

TAUST.EE võlglaste nimekirja on lisatud:

Võlgniku nimi	Seotud isikud
Alphabaltic Media OÜ (www.alphabaltic.ee)	Mārtiņš Kozlovskis
Bonaparte OÜ (www.bonaparte.ee)	Aile Tarum
BrezzaR OÜ	Olga Eriksson
Carmelita Kaubandus OÜ	Siiri Visnapuu, Katrin Veldi, Scharlett Hansson
Dakin Kinnisvara OÜ	Jane Ailiste
Elferrum Ehitus OÜ	Sergey Klevanets
E-Profiil AS (www.eprofiil.ee)	Toomas Jõgi, Martin Mehilane
ESTONIAN CARPENTER GROUP OÜ	Sten Saltström, Ville Samuli Laherto
FRANSERMAX OÜ	Einar Kuuse
FysioArt OÜ http://fysioart.ee/	Marek Aru
Gerold Co2 OÜ	Dmitri Borodajev
GLOBEN HOOLDUS OÜ	Maksim Ignatenko
Greenbrown OÜ	Eve Rebane, Oliver Sõgel
Haki Arenduse OÜ	Toomas Tillison
K-ESTEK OÜ	Kalvar Kaseleht
Kratt Resto OÜ	Maria Sepper
M.K. Door OÜ (www.mkdoor.ee)	Margus Kiisküla
Medkoe OÜ (www.medkoe.ee)	Tiia Andres, Kaido Andres
Metcon Trade OÜ	Jaanus Domber
MJA Team OÜ	Mikk Jaeger
MUM AGENTUUR OÜ	Hermes Brambat
Must Hai OÜ	Andrei Reviakine
MyJack OÜ	Tanel Terasmaa (endine juhatuse liige Raiko Zalitis)
Ocras OÜ	Juri Kont
RIITO Ehituse AS	Toomas Tromp
Rootsu Resto OÜ	Maria Sepper, Reijo Mäll
Spratfil AS	Boriss Ustinovs
Techlink OÜ	Boriss Gubaidulin
Top HD OÜ	Igor Žukov, Sergey Zhukov
Universal Industries OÜ (www.universal.ee)	Jüri Vellerand, Janika Sillat
Vesmont Majakeskus OÜ	Jevgeni Ševtšenko

KONTROLLI OMA ÄRIPARTNERI TAUSTA!

julianus INKASSO
+372 681 4400, inkasso@julianus.ee
TAUST.EE

STATISTIKA

Tootmine läks veidi kallimaks

Tööstustoodangu tootjahinnaindeks muutus aprillis võrreldes märtsiga 0,3% ja võrreldes eelmise aasta aprilliga 3,7%, teatas statistikaamet.

Tootjahinnaindeksit mõjutas aprillis eelmise kuuga võrreldes peamiselt hinnatõus kemikaalide tootmises, elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamises, mäetööstuses ning puidutöötlemises. Samuti hinnalangus mootorsõidukite osade ja lisaseadmete tootmises ning toiduainete tootmises.

Eelmise aasta aprilliga võrreldes mõjutas indeksit hinnatõus kütteõlide, toiduainete ja elektroonikaseadmete tootmises, samuti hinnalangus mäetööstuses, mootorsõidukite osade ja lisaseadmete tootmises.

Ekspordihinnaindeksi muutus oli 2017. aasta aprillis võrreldes märtsiga 0,6% ja võrreldes 2016. aasta aprilliga 6,4%.

Märtsiga võrreldes tõusis keskmisest enam turbatoodete, naftasaaduste ning jookide hind, langes nahktoodete, mootorsõidukite osade ja lisaseadmete ning metalltoodete hind.

ÄRIPÄEV.EE

EASi nõukogu endine liige ja pikalt IRLi kuulunud Anti Tammeoks eelmise aasta sügisel Harju maakohtus.
FOTO: ANDRES HAABU

Ma ei saa päris täpselt aru, miks ma siin täna olen.

Anti Tammeoks oma viimases sõnas kohtule

sa käsutäitjad, siis pidas prokuratuur otstarbekaks oportuniteeti kasutada.

Sootna rääkis tunnistajana, et Tammeoks on tema sõber ning jäätmekäitlusala parim spetsialist.

BAO Ohtlikud Jäätmed OÜ juhatuse liige Jaak Joamets, kes Sootna kinnitusel on Tammeoksa ammune tuttav, rääkis tunnistusi andes, kuidas Tammeoks helistas talle ja sõnas, et tal on ühe seadme ostmiseks raha vaja. Kokku said nad Lasnamäel parklas. Tammeoksale ei ole viisakas rahaandmisest keelduda, märkis Joamets.

Tammeoksa lapsepõlvesõber on ka Keskkonnatehnika OÜ juhatuse liige Dmitri Käsk. Firma raamatupidaja rääkis tunnistusi andes, et Käsk palus tal arvete teemal suhelda Tammeoksaga, kes nõustas ka finantsdokumentide kajastamist raamatupidamises.

Kaitse rõhus õigusvastasusele

Süüdistuskõnes märkis prokurör Ülviste, et tunnistajad lõid küll Tammeoksast kui Eesti jäätmekäitluse pärast südant valutavast inimesest positiivse kuvandi, kuid pettuse teel konkurentsieelise saamine ei saa olla aktsepteeritav. Tammeoks oli Ülviste kinnitusel Nelitähe faktiline juht.

Tammeoksa kaitsja Martin Triipan Ellex Raidla advokaadibüroost vaidles kaitsekõnes prokuröri seisukohale vastu. "Nelitähe juht ja otsustaja oli Sootna ning pigem oli Sootnal mõju Tammeoksa üle," sõnas Triipan.

Tammeoks ei ole kaitsja sõnul talle etteheidetud tegu toime pannud, kuna soodustuskelmuse täideviija on isik, kes saab soodustusest kasu. Kolmandat isikut ei saa aga süüdi mõista. Ta viitas ka kuriteo aegumisele ning tõendite lubatavuse küsimusele. Nimelt algatati kriminaalmenetlus ühes teises kriminaalasjas saadud tõendite alusel. Samas on riigikohus kuulutanud nende tõendite kogumise jälitustoimingud õigusvastaseks. "Seega on kõik järgnevalt kogutud tõendid õigusvastased," leidis Triipan.

Kaitsja märkis, et 2012. aastal viidi Nelitähe kontori läbiotsimisel kaasa samades ruumides asunud Eesti Plast OÜ arvutid. Luba oli antud ainult Nelitähe läbiotsimiseks.

Triipan sõnas, et ootab kohtult Tammeoksa õigeksmõistmist. Ka esitas ta kohtule taotluse hüvitada advokaadikulud, mis küündivad 142 000 euroni.

"Ma ei saa päris täpselt aru, miks ma siin täna olen," sõnas Tammeoks kohtule oma viimases sõnas. Ta märkis, et süüdistuses oleks olnud loogika, kui tema oleks olnud toetustest kasusaaja.

"Mario Sootna ja Vello Lips ei ole minu tankistid. Mina ajasin Eesti Pakendiringluse ja Elektroonikaromu asju," lisas Tammeoks. Äripäevale ta jaanuaris toimunud kohtuistungil süüdistust kommenteerida ei soovinud.

LÜHIDALT

Ratas läheb kohalike maksude kallale

Peaminister Jüri Ratase sõnul peaks omavalitsused saama rohkem kohalikke makse kehtestada, see annaks neile võimaluse oma tulubaasi paremini kujundada.
"Kohalike maksude kehtestamise võimalus võiks olla laiem kui vaid kuus kohalikku maksu," rääkis Ratas intervjuus Pealinnale.
Peaminister viitas põhiseaduse 14. peatükile, mis ütleb, et kohalik omavalitsus on eelarvepoliitikas autonoomne ja vaba.

LÄBIRÄÄKIMISED

Brexiti-kõnelused saavad alata

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Euroopa Liidu ministrid andsid eile Euroopa Komisjonile volitused Suurbritannia lahkumiskõneluste alustamiseks.

Eesti eriesindaja Euroopa Liidu institutsioonide juures ja Eesti-sisese Brexiti-töörühma juhi Matti Maasika sõnul on läbirääkimiste alustamiseks eeltingimused loodud ja alates tänasest tuleb neid juhiseid ka rakendada. "Esmajärjekorras soovime tagada inimeste õigused ja leppida kokku rahalised kohustused," ütles Maasikas pressiteate vahendusel.

100

miljardit eurot peaks Suurbritannia Financial Timesi arvutuste järgi Euroopa Liidule maksma.

Just rahalised kohustused on suhted piredaks ajanud. Isegi üks miljard naela kohustuste katteks maksta oleks suur summa, ütles Suurbritannia Brexiti-minister David Davis intervjuus Sunday Timesile.

Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker on öelnud, et Suurbritannial tuleks maksta ligi 50 miljardit naela, Luksemburgi peaministri Xavier Betteli sõnul 40–60 miljardit eurot, ajalehe Financial Times rehkenduse järgi aga kuni 100 miljardit eurot.

Davis prognoosib tormilisi kõnelusi. Ta ütles, et kavatseb tagasi lükata iga läbirääkimiste kava, mis nõuab esmalt lahkumisarve tasumist ning ELi kodanike õiguste ja Põhja-Iirimaa piiriküsimuste lahendamist, enne kui kõnelused kaubandussuhete üle alata saavad.

Euroopa Liidu üldasjade nõukogu antud juhis ütleb, et läbirääkimisi peetakse kahes etapis. Esimeses käsitletakse üksnes Ühendkuningriigi väljaastumist EList ning tema vabastamist kõikidest ELi liikmesusega kaasnevatest õigustest ja kohustustest. Kui selles on saavutatud piisav edu, võib ülemkogu anda nõusoleku alustada teist etappi ehk hakata pidama esialgseid ja ettevalmistavaid arutelusid tulevase suhte ja üleminekukokkulepete üle. Tulevaste suhete lepingu saab sõlmida alles siis, kui Suurbritanniast on saanud nn kolmas riik.

TULEVIKUDEBATT

Hiina professor: Euroopa Liidul on minna kas edasi või tagasi

Sinna, kuhu Euroopa Liit arengus jõudnud on, jääda ei saa – tuleb minna kas edasi ja tugevdada liitu või tagasi liikmesriikide tasandile, sest olek kahe tasandi vahel ei saa kesta.

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Äripäev

Nii arvab Hiina majandusprofessor Chun Ding, kes juhib Shanghais Fudani ülikooli Euroopa uuringute keskust. Kohtume professor Dingiga Saksamaal, osaledes Saksamaa välisministeeriumi kutsel programmis "Quo Vadis Europa?" (Kuhu lähed, Euroopa?)

Äripäev uuris professorilt, kuidas Euroopa probleemid ja võimalikud lahendused Hiinast vaadatuna paistavad.

Praegune majandusväljavaadete paranemine loob head eeldused, et populismi tõus Euroopas jääks mööduvaks nähtuseks. Kuid see eeldab Euroopas tugevaid visiooniga poliitikuid, nagu Euroopa Komisjoni endine president Jacques Delors ja Saksamaa endine kantsler Gerhard Schöder, ütleb Ding.

Poliitik peab juhtima, et inimesed liiguksid suunas, mis on neile pikas vaates kasulik. "Kui seda ei suuda, pole liidri kohale asja."

Saksamaa, mis on tahes-tahtmata Euroopa juhtriik, peaks teiste riikide aitamiseks rohkem tegema. Sest ühe mootoriga kaugele ei lenda. Pikalt ei kesta nii ka Saksamaa enese majandusedu, kui lõhed Euroopa tsentri ja äärealade ning rikaste ja vaeste vahel süvenevad.

Ding on veendunud üleilmastumise eestkõneleja. See tagab ressursside efektiivse kasutuse ja kasvatab rikkust. Kuid kapitali omanikel – tänastes oludes valdavalt hargmaistel ettevõtetel – tuleks kasumit rohkem jagada kodanikega, kes töökohtade lahkumisest kannatavad. Muidu hääletavad nad süsteemi maha.

Järgneb intervjuu Hiina majandusprofessori Chun Dingiga.

Euroopa on käivitanud debati oma tulevikku üle – mis teeks Euroopa jälle tugevaks? Euroopa majanduse olukord on praegu paranemas ning poliitikud peaksid selle hetke ära kasutama reformideks, mis parandaksid riikides nii majanduslikku kui ka sotsiaalset olukorda. Näiteks Prantsusmaa majandusel on suur potentsiaal, kuid regulatsioonid ja tööturu seadused ei sobi praegusele olukorrale ja pärsivad majanduse dünaamikat.

Ühtlasi vajab Euroopa rohkem ühist identiteeti, sest ainult sellelt baasilt on võimalik ümberjaotus, et tasandada lõhesid tuumikriikide ja äärealade vahel. Poliitikud peaksid rohkem muretsema ka sotsiaalsete lõhede pärast, see vaigistaks populismi. Vastasel juhul käriseb liit veelgi.

> **Brexit on nagu eksperiment või labor teistele liikmesriikidele.**

▲ **Hiina majandusprofessor Chun Ding, kes juhib Shanghais Fudani ülikooli Euroopa uuringute keskust**
FOTO: SIRJE RANK

Millisena näete Saksamaa rolli? See roll pole kerge. Ühelt poolt on hea, et Saksamaa majandus on tugev, teisalt süveneb nii veelgi lõhe Saksmaa ja nõrgema majandusega riikide vahel. Saksamaa peaks aru saama, et tal tuleks teisi rohkem aidata, sest teiste nõrkus on halb nii Saksamaale kui ka liidule tervikuna. Ka Prantsusmaa-Saksamaa ühine mootor on endiselt väga oluline. Seda tuleb selgitada Saksamaa avalikkusele – inimestel on vaja aru saada, et üksi kaugele ei jõua.

Kas mitmekiiruseline Euroopa võiks olla lahendus? See oleks teatud mõttes kompromiss, Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker ise on föderalist. Mina arvan, et see ei ole õige tee, et valitakse vaid, mis meeldib. Poliitikute ülesanne on hoolitseda, et inimesed läheksid pikas vaates õiges suunas, vajadusel tuleb ka õpetada. Praegu näeme poliitikutelt peamiselt osutamist Euroopa probleemidele, mis tagavad suurema tähelepanu.

Minu silmis on Euroopa Liidus esimene tase liikmesriigid ja teine liidu tase, kuid praegu oleme tasemel 1,5, mis on ebastabiilne. Kui me ei liigu tasemele 2, on ainus alternatiiv tagasiminek tasemele 1. Mis võib kaotada mitu ühist lahendust ja mugavust – vaba liikumine, ühine turg –, millega oleme harjunud. Seda kogevad nüüd britid. Selles mõttes on Brexit nagu eksperiment või labor teistele liikmesriikidele.

Mis oleksid olulisemad reformid? Globaliseerumine on fakt, meeldigu see või mitte. Konkurents on fakt. Kui inimesed tahavad säilitada oma elatustaseme, tuleb muudatustega kohaneda.

Probleem on selles, et poliitikud ei peaks olema kapitali omanike pantvangid. Üleilmastumise suurimad võitjad on hargmaised ettevõtted, kuid nad kahmavad liiga palju. Kui tagajärg on suur polariseerumine, hääletab valija süsteemi muutuse poolt – Brexit, Donald Trump. Poliitikud peaksid süsteemi ise muutma – kui investeerid riigist välja, pead midagi maksma, sest eeldad suuremat kasumit kui siis, kui investeerid oma riigis. See on aga töökohtade eksport ja seda tuleks kompenseerida, et ei tekiks teravat vastuseisu.

Arenenud riikidel on vaja teha rohkem kodutööd, selle asemel et olla globaliseerumise vastu.

Ja veel – 28 riigiga moodustab EL maailma suurima majandusruumi, kuid eraldi võttes pole ehk ka Saksamaa globaalses konkurentsis piisavalt tugev.

Mida arvate eurost, kui jätkusuutlik see on? Kui poleks olnud Euroopa Keskpanka, oleks euro kriisis kokku varisenud. Keskpank on teinud seda, mida poliitikud läbirääkimistega ei suutnud. Inimesed näevad seda kui tehnilist teemat, mis pole seotud suveräänsusega. Aga on. Keskpanga varasostuprogramm ja muud meetmed on olnud vajalikud. Saksamaa on siin nii võitja kui ka kaotaja – nõrgem euro on ergutanud kaubandust, kuid varade väärtus on kahanenud.

Euroala probleem on toimiva ümberjagamise mehhanismi puudumine. Vaba turu toimides muutuvad tugevamad tugevamaks ja nõrgad nõrgemaks. Vaja oleks rohkem suveräänsust ELi tasemele. Ka sakslased peaksid aru saama, et ainult nii saavad nad rahus elava Euroopa ja funktsioneeriva majanduse. Üksi majanduskasvule keskendumine toob polariseerumise ja lõhestumise.

Seminariruumide rent Vaata veel SEMINARIRUUM.EU

TEL 667 0105

korraldaja, kontaktandmed	ruumi suurus	istekohti	hind/ühik	hinna sees	lisatasu eest	majutus-kohti	soodustused	lisainfo
HOTELL ORU*** Narva mnt 120b, Tallinn tel 603 3302 faks 601 2600 sales@oruhotel.ee www.oruhotel.ee	Oru 95 m² Oru 1 60 m² Oru 2 15 m²	100 50 10	kokkuleppel	dataprojektor, grafoprojektor, pabertahvel, TV, video, ekraan, CD-mängija, internet, wifi, sülearvuti kasutamine	paljundus, faks, toitlustamine, kohvipausid	100	kokkuleppel	tasuta valvega parkla, hea ligipääs ühiskondliku transpordiga, toitlustamine hubases *à la carte* restoranis, mitmekülgne valik kohvipause, võimalik korraldada firmapidusid ja tähtpäevi

▲ Euroopa Komisjoni asepresident Valdis Dombrovskis. FOTO: EPA

SOOVITUSED

Komisjon arvutab Eesti defitsiiti teisiti

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Liikmesriikide majanduspoliitika korralise hindamise käigus andis Euroopa Komisjon Eestile selleks aastaks kaks soovitust.

Esiteks pidada eelarvepoliitikas kinni stabiilsus- ja kasvupakti nn ennetava osa reeglitest, mis eeldavad kinnipidamist 2018. aastaks seatud keskmise pikkusega eelarve-eesmärkidest, millest Eesti riskib kõrvale kalduda. Rohkem tuleks pingutada ka selle nimel, et sotsiaalkindlustusvõrk vastaks paremini vajadustele, ning jätkata jõupingutusi naiste ja meeste suure palgalõhe vähendamiseks.

Teine soovitus puudutab investeeringuid teadus- ja arendustöösse ning innovatsiooni. Siin on Eestil veel tükk maad minna, muu hulgas saaks parandada teadusasutuste ja ettevõtete omavahelist koostööd. Eesti ettevõtete investeeringud teadus- ja arendustöösse ning innovatsiooni on 0,69% SKPst, mis jääb allapoole ELi keskmist, mis on 1,3% tasemel.

Uued teemad

"Võrreldes eelmise aastaga on tänavu Eesti soovitustes kaks uut teemat," ütles Euroopa Komisjoni Eesti esinduse majandusnõunik Katrin Höövelson. Kõigepealt soovitus parandada sotsiaalse turvavõrgu piisavust ja teine uus teema on eelarvepoliitika.

Euroopa Komisjon hindab Eesti eelarvepositsiooni, lähtudes stabiilsus- ja kasvupakti reeglitest. Selle järgi seab iga riik endale keskpika perioodi eelarve-eesmärgi, millest tuleb kinni pidada.

Eesti soovis eelarve-eesmärki lõdvendada ja seada uueks eesmärgiks struktuurse eelarvepuudujäägi 0,5% SKPst, mis iseenesest on kooskõlas stabiilsus- ja kasvupakti reeglitega, selgitas Höövelson. Küsimus on aga seatud eelarve-eesmärgist kinnipidamises. Komisjon näeb Eesti majanduse potentsiaali tagasihoidlikumana kui valitsus ning ennekõike seetõttu on komisjoni hinnangul Eesti struktuurne eelarvepuudujääk sellel aastal 0,1% (valitsuse hinnang 0,2% ülejääki) ja järgmisel aastal 0,9% SKPst (valitsuse hinnang 0,5%).

"Seega näeme riski, et Eesti ei suuda 2018. aastal seatud –0,5% eelarve-eesmärgist kinni pidada. Seetõttu puudutab üks soovitustest eelarvepoliitikat ning vajadust hoida järgmise aasta eelarve puudujääk seatud eesmärgi piires," ütles Höövelson.

Oma analüüsis märgib komisjon, et Eestis on hästi toimiv tööturg, kuid sissetulekute ebavõrdsus on üks ELi suuremaid. Rikkaima 20% inimeste sissetulekute suhe vaeseima 20% inimeste sissetulekutesse kasvas 2012. aasta 5,4-lt 2015. aastaks 6,2-le. Ebavõrdsuse suurenemise põhjus on kõrge kvalifikatsiooniga töötajate kiire palgakasv, samas kui pensioniäride, sotsiaaltoetustest ning töötutoetustest sõltuvate inimeste sissetulek ei ole viimastel aastatel samas tempos suurenenud. Vaesusriskis elavate inimeste osakaal on kasvanud 15,8%-lt aastal 2010 21,6%-le aastaks 2015. Valitsus on samas astunud samme maksusüsteemi progressiivsemaks muutmiseks.

Naiste ja meeste palgalõhe kohta märgib Euroopa Komisjon, et see on küll 2014. aasta 28,3% pealt alanenud viimastel mõõtmistel 26,9%-le, kuid on ikka veel Euroopa Liidu suurim.

Ka edenetud on

Samas on ka valdkondi, kus Eestile on varasematel aastatel soovitus antud ning mis on seejärel hakanud jõudsalt arenema, viitas Höövelson. Näiteks kohalike omavalitsuste reform ja kohalike avalike teenuste kättesaadavuse parandamine.

Üldiselt on ELi ja euroala majandus Euroopa Komisjoni hinnangul küllalt vastupidav, kuid siiski põhjustavad probleeme tootlikkuse aeglane kasv, kriisi tagajärjed ja peamiselt välisteguritest tingitud ebakindlus.

"Majanduslikud suundumused on üldiselt positiivsed ja annavad meile võimaluse suurendada majanduse konkurentsi- ja vastupanuvõimet ning innovatiivsust. Esmatähtsaks tuleb pidada reforme, millega muudetakse majanduskasv kaasavamaks ja parandatakse tootlikkust," ütles komisjoni asepresident Valdis Dombrovskis.

NAFTA

Hind tõuseb OPECi kohtumise eel

Nafta hind on jätkanud tõusu ka sel nädalal ning futuurid jõudsid viimase kuu kõrgeimale tasemele. Nädala teises poole toimub ka OPECi kohtumine, vahendas MarketWatch.

Suurimad naftatootjad saavad Viinis OPECi liikmetega kokku neljapäeval ning eelkõige arutatakse kuus kuud kestnud tootmiskärbete kokkuleppe pikendamist. Turujälgijad on küllaltki kindlad, et naftariigid otsustavad lepet pikendada. Küsimus on aga selles, kui kauaks seda pikendatakse ning kas tootmist vähendatakse veelgi.

Ootused on tõstnud nafta hinda kahe nädala jooksul 10 protsenti.

"Me usume, et globaalne naftaturg on tasakaalustumas," teatas investeerimispank Nomura. "Teisalt on selleks vaja pikaajalisi tootmiskärpeid, mis peaks üleliigseid varusid vähendama."

Nomura nentis, et OPEC on 90 protsendi ulatuses tootmiskärbetest kinni pidanud, aga turu tasakaal võib olla endiselt 18 kuu kaugusel.

ÄRIPÄEV.EE

OKSJON

Kas see on maailma kalleim auto?

Müüki tuleb Florida vanakraamituru rajamisega rikkaks saanud Preston Henni vana Ferrari, mille hinnaks võib kujuneda 100 miljonit dollarit, kirjutas Bloomberg.

ANDRES HAABU
andres.haabu@aripaev.ee
Äripäev

▲1964. aastal valminud Ferrari 275 GTB/C Speciale.

▲Legendaarse Ferrari viimane omanik Preston Henn.
FOTOD: BLOOMBERG

Maailma üks ihaldatumaid vanasõidukeid jäi oma juhist ilma, kui magnaat Preston Henn 86aastaselt siitilmast lahkus. Bloombergi hinnangul võib Henni 1964. aasta Ferrari 275 GTB/C Speciale oksjonil purustada 100 miljoni dollari piiri.

Optimismiks annab põhjus tõsiasi, et viimase kümnendi jooksul on sõiduki tavaversiooni Ferrari 275 GTB hind tõusnud ligi viis korda. Praegu maksavad ideaalses korras sõidukid ligi 2,4 miljonit dollarit.

Osa neist erilistest masinatest on aga kõvasti kallimad – ka kõnealune eksemplar, mis ehitati võidusõiduks ja mis sai mudelinimele lisaks külge C-tähe, et tähistada itaaliakeelset sõna *competizione* (konkurents, võistlus).

1960ndatel Euroopa ringradadel tiirutamiseks said nad õhemad kerepaneelid ja madalamale paigutatud 12silindrilise mootori, mis kuue karburaatori toel andis välja 330 hobujõudu – see oli tolle aja kohta tõeline võimsus.

Le Mansi võitnud auto

Itaalia kuulsa kerefirma Pininfarina kleidis iludus valmis nii-öelda kuldajal, mil Ferrari muutis oma suhtumist – enam ei peetud sõiduautode tootmist vaid viisiks, kuidas võidusõidumeeskonna jaoks raha teha.

50–75

dollari vahele võib Hagerty Groupi hinnangul jääda oksjonile tuleva Ferrari hind.

Hinnaliste vanasõidukite juures on alati tähtis ka lugu. Kõnealune sõiduk võitis oma klassis 1965. aasta Le Mansi 24 tunni võidusõidu. Abiks on ka ekstsentriline omanik – kümme aastat tagasi pakkus Jaapani kollektsionäär mehele sõiduki eest 35–40 miljonit eurot, aga Henn vastas pakkumisele eitavalt.

Haruldaste vanade Ferraride lõpphinda on raske hinnata. Henni Ferrariga sarnanev sõiduk tõi hiljuti oma müüjale oksjonilt ligi 30 miljonit dollarit.

Autode hindamisega tegeleva Hagerty Groupi hinnangul võib Henni Speciale lõpphind jääda 50–75 miljoni dollari vahele. Siiski määravad lõpuks hinna ostjad ja emotsioonide toel võib haruldase sõiduki hind väga kõrgele kerkida.

UUS PEUGEOT 3008

MOTION & EMOTION

TULE PROOVISÕIDULE!

PEUGEOT

Tallinna 97, Viljandi
Tel 433 0987, e-post automyyk@rael.ee
www.rael.ee

Rael Autokeskus

LOGISTIKAUUDISED.EE JUHT,
KUS SA OLED?

Äripäeva logistikaüksus otsib teemaveebile logistikauudised.ee juhti, kel oleks tahe vahendada olulist transpordi- ja logistikainfot logistikasektori juhtidele.

Kui sa otsid tööd...
- mis pakub võimalusi ja mõnusat pinget,
- kus saad ise otsustada ja vastutada,
- mis sind arendab ja viib kokku oma ala tippudega, siis meeldiks sulle meie juures!

Meie juures sa...
- juhid ja arendad teemaveebi logistikauudised.ee
- kirjutad ja toimetad logistikateemalisi uudiseid ja artikleid
- suhtled autoritega ja paned kokku uudiskirja
- paned kokku logistikaajakirju ja aitad korraldada üritusi

Ootame:
- analüüsivõimet ja huvi sektori vastu
- avarat pilku ja energilisust
- kiirust ja tähtaegade austamist
- iseseisvust ja pingetaluvust

Pakume:
- edasiviivat tööd, kus saad ise otsustada
- palju suhtlemist
- toredaid kolleege ja moodsat töökeskkonda
- head töötasu ja paindlikku tööaega

Kui sind huvitab logistika ja sa tahad teha tööd, mis on huvitav ja pakub pinget, siis võta minuga ühendust!
Ootan sinu CVd ja kaaskirja hiljemalt **1. juuniks 2017** aadressil **harro.puusild@aripaev.ee**.
Kui soovid infot töö kohta, siis helista mulle telefonil 5193 5524.

Harro Puusild,
Äripäeva tööstuse ja logistika üksuse juht

Äripäev Logistikauudised.ee

Sisuturundus on oma kauba, teenuse, firma tutvustamine huvitavate lugude jutustamise kaudu. ST teenib alati tellija turunduslikke eesmärke.

ST Sisuturundus

Uus Kia Rio - korealaste eduloo järjekordne peatükk

Oskus õppida teiste vigadest ja võtta konkurentidelt üle vaid kõige parem, on tõstnud Korea autod töökindluse edetabelite tippu ning iga uue mudeliga tullakse maailma tippudele lähemale ka juhitavuses ja ergonoomikas. Uus Kia Rio pole siin mingi erand.

▲ **Uus Kia Rio on seest avar, välisdisainilt pigem tagasihoidlikult, kuid samas pretensioonitult stiilipuhas.** FOTOD: TÕNU TRAMM, KIA

TÕNU TRAMM
autoajakirjanik

Sõber, kes otsustas juba aastaid tagasi vahetada oma pere kõik kolm autot välja Korea autode vastu, põhjendas oma otsust toona napisõnaliselt: "Ma olen väsinud muretsemast!" Üleaedsed ja töökaaslased muigasid selle peale – soovisid irooniliselt "palju õnne!"

Täna ei naera neist enam keegi. Pigem vastupidi. Ka paljud naabrid ja kolleegid on temast eeskuju võtnud, lähisugulastest rääkimata. Nad on mõistnud, et kui ülejäänud maailma autotootjad on keskendunud oma aastakümnetega tekkinud püsikundede hoidmisele, siis Korea autotööstus üksnes tulevikule ja tulemusele. Nagu noor korvpallur enne järjekordset pealtpanekut läheneb ta hiigelpikkade sammudega tagant teistele ning enne kui vanad olijad arugi saavad, on Korea mängu juhtima läinud.

Järjekordne täistabamus

Äsja Eestisse jõudnud uus Kia Rio on korealaste järjekordne täistabamus. Tema disain on klassikaliselt vaoshoitud, samal ajal stiilipuhas. Kogukale mehele tekitab küll Rio klassikuuluvus teatavaid eelarvamusi (ikkagi väikeauto), kuid rooli taha maandudes kaovad needki. Sisemuselt on Rio üllatavalt avar, istet saab nihutada nii palju kui vaja ning rool liigub pikisuunas rohkemgi, kui võiks arvata. Enda järgi juhiiste paika seatud, mahub vabalt ära ka tagumisele pingile. Täpselt sama tunne, nagu istuks põlvkonnavanuses kompaktklassi autos.

Pakiruum mahutab Riol 325 liitrit, mis on oma klassi üks suurimaid. Seda saab avardada tagumiste seljatugede allalaskmisega, mille järel tekib ühtlaselt sile kaubaruum. Pakiruumil on topeltpõhi ning kui vaja vedada suuremaid asju, saab selle lasta madalamale.

Varustatud on uus Rio rikkalikult. Ka kõige odavama versiooni (1,2 LX hinnaga 11 990 eurot) pardalt leiab konditsioneeri, püsikiirusehoidja, Bluetooth-käed-vabad-ühenduse, USB- ja AUX-sisendid, raadio, esimesed elektriaknad ja isegi roolisoojenduse. Kokku on varustustasemeid neli, kõige luksuslikumad neist (Comfort Pack ja TX) sisaldavad lisaks kõigele ka 7tollist puuteekraani koos navigatsiooniseadmega.

Alates EX-varustusest saab ostja kaasa ka kaameraga parkimisabi, automaatse kliimaseadme, vihmasensoriga klaasipuhastid ning isegi automaatse udueemaldaja esiklaasilt. Kõik see on saadaval juba alates 12 990 eurost.

Uus ja võimas "üheliitrine!

Uue Rioga saabus tema mudelivalikusse ka uus 1-liitrine turbomootor võimsusega 120 hj. Seda saab koos kahe kõrgema varustustasemega ning on kütusesäästu seisukohast igati mõistlik valik. Uus "üheliitrine" suudab tehniliste andmete järgi saada linnasõidul hakkama vaid 5,6 l/100 km kohta ning maanteel 4,1 l/100 km. Seda on märksa vähem kui Rio mudelivaliku teistel bensiinimootoritel, pakkudes samal ajal oluliselt rohkem hobujõude.

Vaatamata vaid kolmele silindrile on uus 120 hj mootor sümpaatne igas olukorras. Paigalt võttes on koostöö siduri- ja gaasipedaaliga kenasti paika timmitud ning turbo haakub taha just õigel hetkel. Kiirendab auto reipalt ning ka maanteel möödasõite tehes ei jää jänni. Tõsi, selles olukorras on mõistlik igaks juhuks ikkagi kuues käik viienda vastu vahetada.

Meeldiv on ka auto roolisüsteem, mis annab kurvides piisavalt tagasisidet, ning vedrustus, mis ei ole ülemäära jäik, kuid kurvides piisavalt stabiilne. Täpselt see, mis meie teedele sobib.

▲ **Pakiruum mahutab kuni 980 liitrit kaupa.**

▲ **Juhikoht on mugav ja baasvarustus rikkalik.**

Kokku on Riol neli erinevat jõuallikat. Kõnealusele turbole lisaks ka 1,2-liitrine (84 hj) ja 1,4-liitrine (100 hj) bensiinimootor ning 1,4-liitrine diisel. Automaatkäigukast on saadaval koos 1,4-liitrise bensiinimootoriga.

"7 aastat garantiid" - kaubamärk omaette

Omal ajal, kui Kia tuli välja oma 7-aastase garantiiga, tundus see paljudele ulmelise müügitrikina, mille seos tegelikkusega pole kuigi tõsiseltvõetav. Täna loeme aga üha enam arvustusi selle kohta, kuidas üks või teine mudel on lõpetanud liisinguperirioodi "puhta lehena" ehk pärast korralise hoolduse ja kütuse pole omanik pidanud sentigi juurde investeerima. Teisele ringile minnes seisab aga Kia müügikuulutustes suurelt kiri: "Kehtiv garantii!" See on argument, mis teeb selle automargi hinnatuks ka järelturul.

Uus Rio ei ole selles mõistagi mingi erand. Seitse aastat või 150 000 km garantiid on hinna sees ning 24/7 autoabi on saadaval kolme aasta vältel.

Kes aga väga palju sõidab, saab valida ka kolmeaastase garantii ilma läbisõidupiiranguta.

TEHNILISED ANDMED

Kia Rio 1,0 T-GDI TX

Mootor: 3-silindriline bensiiniturbo, 998 cm3
Võimsus: 120 hj
Pöördemoment: 171,5/1500-4000 Nm/rpm
Tippkiirus: 190 km/h
Aeg 0-100 km/h: 10,2 s
Keskmine kütusekulu: 4,7 l/100 km
Pakuruumi maht: 325/980 l
Mudeli baashind: 15 990 €
Kia Rio baashind: 11 990 € (1,2 MPI LX)

ALLIKAS: KIA AUTO AS

PANE TÄHELE

Äripäeva sisuturunduslik autorubriik on Äripäeva uudistetoimetusest sõltumatu rubriik, mis koostöös automüüjatega toob Äripäeva lugejani Eesti turul müüki tulevate uute autode tutvustused.
Äripäeva sisuturunduslikku autorubriiki teeb 18 aastat autoajakirjanikuna töötanud Tõnu Tramm.

LOE VEEBIST

Uuri lähemalt uue Kia Rio kohta:
www.kia.ee

KOMMENTAAR

Ettevaatust, töökohad ohus

Kitsa ja laia matemaatika õpetamine gümnaasiumis annab täiesti vale signaali ja piirab noorte valikuvõimalusi.

Tulevikus teeme kindlasti targemat tööd, rutiinsema tegevuse võtab üle tehnoloogia. On hinnatud, et 60% ametikohti on sellised, kus on võimalik automatiseerida 30% tegevusest.

Aina enam on vaja töötajaid, kes oskavad nutikaid masinaid ja süsteeme arendada ja töös hoida. Puudu on tootearendus-, tööstus-, keemiainseneridest, tarkvaraarendajatest, mööblitehnoloogidest, mehhatroonikutest, automaatikutest, hooldustehnikutest… Neist ametitest paljusid saab õppida kutsekoolides nii koolipõhises õppevormis kui ka õpipoisiõppes, kuid all peab olema tugev põhi põhikoolist, teisiti ei saa.

Kellele see kasulik on?

Kui te tähele panite, siis ma nimetasin ameteid, mille õppimise üheks eelduseks on matemaatika oskamine. Olen mõistatanud, kuid pole senini aru saanud, kes võidavad sellest, et gümnaasiumides on sisse viidud kitsapõhjaline ja laiapõhjaline matemaatika. Selline valik annab tegelikult täiesti vale signaali juba põhikooliõpilastele, nagu poleks matemaatika kuigi oluline õppeaine.

Kahjuks jätavad kasinad oskused matemaatikas noorte valikuvõimalused tulevikus ahtaks. Me võime muidugi uhked olla oma PISA-testide lahendajate üle, kuid reaalsus on, et praegu ei ole kõrghariduses reaal- ja looduserialadel piisavalt õppijaid.

Sealjuures ei ole põhjus selles, et riik neid erialasid vähe rahastaks. Probleem on noorte väheses huvis.

Pearahasüsteem dikteerib

Ma ei lahka, kas suurem mure on reaalainete õpetajatega – nende järelkasv on väga kidur – või loodusainete õpetamiseks vajalike tehniliste vahenditega – no need on kehvad.

Küll aga soodustab kitsa matemaatika valikut juba praegune pearahasüsteem, mis teeb gümnaasiumid ja kutsekoolid konkurentideks. Olen kindlasti seda meelt, et matemaatika peaks olema ühesugune kõigile, tagamaks, et hiljem oleks noorel võimalik edasi õppida ükskõik millisel erialal.

Praegu seisavad paljud noored silmitsi olukorraga, kus varem mugavusest tehtud valik kitsama matemaatika kasuks paneb hiljem kinni uksed karjääriks tehnilisel erialal. Aga siis võib olla juba hilja.

VÄLJAVÕTE KÕNEST RIIGIKOGUS.

ENN VESKIMÄGI
ASi Standard juht

Me võime muidugi uhked olla oma PISA-testide lahendajate üle, kuid reaalsus on, et kõrghariduses pole reaal- ja looduserialadel piisavalt õppijaid.

KOLUMN

Puude kallistamine toob raha sisse

Mammonat ei pea kasvatama ükskõik mis hinnaga, investeeringutega võib mõjutada ühiskonda ja planeeti.

Investeerimishuviliste lemmiku Raivo Heina hinnangul ei peaks üks õige investor liialt pead murdma "silmakirjatsemisega" näiteks alkoholifirmasse investeerimise moraalsusest, kui ikka tootlus on hea, kuna napsu võtavad vahel ju kõik. Sama lugu on teiste patuaktsiatega – tubaka-, alkoholi-, kasiino- ja relvatööstuse ja muude ühiskonnale mitte just lisaväärtust loovate "investeerimisrelvadega".

Raivo Hein unustas paraku, et on ka palju investoreid, kes ei joo alkoholi ega käi kasiinos ja kes on huvitatud endale ja oma lastele puhtasse elukeskkonda panustamisest. Nagu näiteks peagi otsustajateks saavad millenniumipõlvkonna esindajad, kellele juba praegu turundajad kõike tervislikku ja taaskasutatavalt pakitud rohe-mahe-ökondust väga edukalt maha müüvad, kuna nende väärtussüsteemis on esikohal keskkonnast hoolimine ja tervislikud eluviisid.

Kasumi kõrval oluline ka mõju

Kahtlemata on igale investorile meeltmööda näha oma investeerimisportfelli kasvamas, kuid sageli kipub meelest minema, et investeerimist võib näha ka natuke laiemalt kui ainult iseenda mammona kasvatamist ükskõik mis hinnaga.

Eelmise aasta lõpus toimus Amsterdamis Global Impact Investing Network Investor Forum, kus 800 delegaadi seas 50 riigist astusid ka üles kahe maailma kõige suurema pensionifondi esindajad – PGGMist Madalmaades ja TIAAst Ameerikas – ning Prantsuse kindlustussektori hiiglasest AXA. Rockefelleri fondi poolt kasutusele võetud termin "*impact investing*", mida eesti keeles annaks võib-olla kõige paremini edasi vastutustundlik investeerimine ja mõjuinvesteerimine või siis filosoofilisemalt maailmaparanduslikult mõjutav investeerimine, on investeerimine ettevõtetesse, fondidesse ja organisatsioonidesse, kelle eesmärk kasumi kõrval on ka positiivne sotsiaalne või keskkonnamõju.

TRIIN TERAMÄE
Salva Kindlustuse aktsionär, investor ja ettevõtja

Nimekad pangad ei tegele mõjuinvesteerimisega selleks, et puude kallistajate aadet teenida, vaid kuna need investeeringud aitavad investoritele kasumit teenida.

Miljardid mängus

Viimastel andmetel on mõjukapitalis globaalselt 77,4 miljardi USA dollari väärtuses investeeringuid. Tänu investorite nõudlusele on maailma suurim varahaldusettevõte BlackRock, pangandusgigant Goldman Sachs ning mitu Ameerika juhtivat *private equity* ettevõtet asutanud lausa mõjuinvesteeringute osakonna ja käivitanud mõjuinvesteeringute fonde. Uuring, mis analüüsis 62 mõjuinvestori kapitali kasvu 2013. aastast 2015. aastani, näitas tõusu 25,4 miljardilt 35,5 miljardile.

Mõjuinvesteeringute ampluaa on väga lai – jätkusuutlik põllumajandus, rohetehnoloogiad, CO_2 vähendamine, taastuvenergia, biotehnoloogiad, mikrofinants, looduskaitse, tervishoid, haridus, kliimamuutuste mõju vähendamine, biodiislikütused jm.

Selge on, et see nimekiri ettevõtteid ei tegele mõjuinvesteerimisega selleks, et puude kallistajate maailmaparanduslikku aadet teenida, vaid kuna need investeeringud pakuvad ka reaalseid võimalusi investoritele kasumit teenida.

Investeerimis-konsultatsioonibüroo Cambridge Associate ja mõjuinvesteerimise propageerija GIIN tehtud uuring näitab, et näiteks seitse mõjuinvesteerimise fondi, mis alustasid aastatel 1998–2001 ja on praeguseks realiseerunud, teenisid keskmiselt 15,6% *versus* 5,5% tavafondide tootlus ja üheksa mõjuinvesteeringute fondi aastatest 2002–2004 teenisid 7,6 *versus* 7,7%. 2005. aastal alustatud fondidel ei ole veel lõplikke tulemusi. Kasvavate turgude mõjuinvesteeringute fondid teenisid 9,1% (Aafrika isegi 9,7%) võrreldes tavafondide 4,8% tootlusega.

On tõsi, et Eestis ei pakuta praegu mugavat juurdepääsu just eriliselt suurele valikule mõju- ja vastutustundlikele investeerimisvõimalustele, aga kuni ei muutu mõttemudel ja võime näha asju natuke avaramalt kui ainult kasvavad numbrid iseenda investeeringute tulbas, ei ole loota ka muutust.

Esimene asi, mida iga investor saab teha, on uurida ettevõtte *corporate social responsibility*'t (CSR) ehk sotsiaalse vastutuse programmi. Teiseks vaadata sama hästi või paremini tootvaid investeerimisalternatiive vastukaaluks tervist, ühiskonda ja keskkonda laastavatele aktsiatele.

Nõudlust mõju- ja vastutustundlike investeeringute järgi tekitab iga investor, niisamuti nagu igal tarbijal on oma valikuga võimalus otsustada, kellele ta oma raha annab. Kindlasti aitaks Eesti investorite suurem vastutustundlikkus ja avaram pilk, et ka Eestis oleks investeerimisvõimaluste valik mitmekülgsem, ja kahtlemata võiks meie ilusa loodusega väike riik ka globaalses rohemajanduse indeksis piinlikust tagareast ettepoole liikuda.

Võib-olla oleks ka Eesti investoritel aeg Louis XV "Pärast meid tulgu või veeuputus" kummardamise asemel hakata mõtlema Abraham Lincolni palju intelligentsema ja inspireerivama deviisi peale: "Parim viis tulevikku ennustada on seda luua."

KOMMENTAAR

Miks me raha Eestist ära ajame?

Valitsuse loodav mulje, et pangad ja suured välisfirmad ei maksa Eestis piisavalt makse, on sama vale kui lapiku Maa teooria.

Uus koalitsioon on asunud aktiivselt maksustama pankasid ja rahvusvahelisi ettevõtteid, kes justkui viivad liiga palju raha Eestist minema. Inimestele jäetakse mulje, et kuskil on tohutud maksuaugud ja pangad või suured välisfirmad ei maksa Eestis piisavalt makse. Seega oleks vaja kehtestada uued maksud. Selline mulje on aga sama tõene kui väide, et maakera on lapik.

Kui vaatame 2016. aasta või ka 2017. aasta esimese kvartali suurimaid tööjõumaksude maksjaid Eestis ja jätame kõrvale riigi allasutused ehk riigieelarve raha tõstmise ühest taskust teise, siis on eesotsas Swedbank ja Telia. 25 suurimast rohkem kui pooled kuuluvad rahvusvahelisse kontserni. Pankasid oli esimese 25 hulgas kolm. Kõik pangad kokku maksid erinevaid makse ligi 150 miljonit eurot.

ANDRUS ALBER
Finora Capitali juht

Inimestele jäetakse mulje, et kuskil on tohutud maksuaugud ja pangad ei maksa Eestis piisavalt makse.

Teine kandev väide on, et Eestist viiakse liiga palju raha välja. Mida see väide tähendab? Viimasel viiel aastal on pankade laenujääk kasvanud 4 miljardit eurot, sama palju on kasvanud hoiused pankades. Vähenenud on välismaalaste hoiused ja suurenenud kohalike hoiused. Ega valitsus ometi ei eelda, et raha väljavoolu takistamiseks ei tohiks välismaalastele hoiuseid välja maksta?

Kogemus, kuidas lühiajalise kasu tagaajamisel kaotame pikemas vaates, on meil olemas. Vahepealsetel aastatel oli Eesti Läänemere piirkonnas ainus riik, kes kõva häälega finantstehingute maksust rääkis. Tulemuseks oli see, et pan-Balti finantssektori ettevõtetes loodi sajad uued töökohad Eesti asemel Lätti ja Leetu. Mida Eesti tookord võitis? Mitte midagi! Aga kaotas miljoneid eurosid maksuraha, sest need töökohad ja neid omakorda toetav infrastruktuur loodi mujale. Selle maksu ideest õnneks loobuti, aga kohe otsustati lauale tuua uued peletajad.

Peaminister ütles, et Eestis teenitud kasum tuleb maksustada Eestis. Kui Eestis asuv IT-firma tellib arenduse allhanke korras oma tütarettevõttelt Ukrainast ja müüb valmis lahenduse kallimalt läbi oma müügiesinduse Saksamaal, siis kas valitsusel tekib kohe eeldus, et see on Eestis teenitud kasum ja seda tuleb maksustada? Aga see on ju siis juba tavaline ettevõtte tulumaks. Seda terminit millegipärast välja öelda ei taheta. Aga oleks aus.

Muret teeb seegi, et pankade ja suurte rahvusvaheliste kontsernide likviidsusjuhtimist ja riskide haldamist hakatakse mõjutama poliitiliste loosungite kontekstis.

Rahvusvahelise finantskriisi ajal olime rõõmsad, et see lahenes Eestis ilma maksumaksjate rahasüstita pankadesse. Seda toetasid pankade suured kapitalipuhvrid ja ettevõtete kontsernisisesed krediidiliinid. Nüüd aga anname sõnumi, et need puhvrid on valitsuse arvates liiga suured. Selline suhtumine meenutab 25 aasta tagust püüet pankade likviidsust likvideerida. Võiksime ju olla targemaks saanud.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

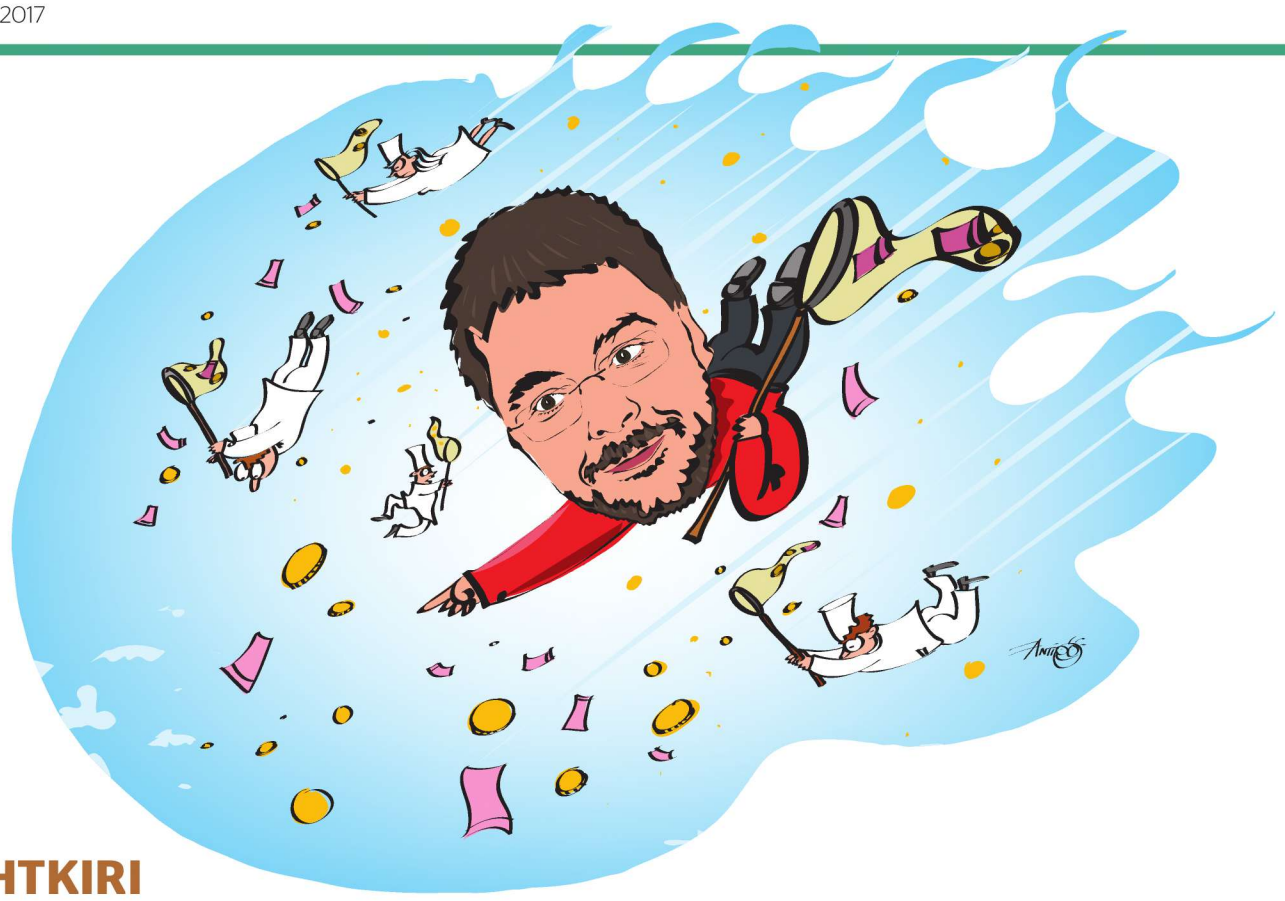

JUHTKIRI

Ossinovski läks šokiteraapia peale välja

Terava kriitikaga raputas Jevgeni Ossinovski arste, et neid moodsa tehnoloogia ja uute lahenduste poole liikuma saada.

Reedel toimus Tartu Ülikooli Kliinikumi tavapärane konverents, kus minister Jevgeni Ossinovski esinemine kõiki tavapäratult pahviks lõi.

Ossinovski ennast tagasi ei hoidnud. Ennast rahulikult saali sättinud arstkond pidi kuulma, et patsiendilt on tähelepanu ammu rahale liikunud, et innovatsiooni üle heidetakse nalja, muutustest hoitakse kõrvale ja tööõhkkond on mürgine.

Minister on rääkinud, nüüd tuleb käised üles käärida ja kaasamõtlejatega koos tegudele asuda. Ainult Ossinovski ise teab, millistest kildudest tema kriitiline kõne kokku sai, aga selle nooled tabasid õigeid kohti ja ministri ametikohta arvestades ka valusalt. Nii vaadates on teravus õige tööriist.

Kas sellised mõtteavaldused suurendavad arstide seas koostöösoovi ministeeriumiga, on raskem öelda. Nende kõrval, kes kriitikast solvuvad ja kaasa ei mängi, on kindlasti teisi, kes pole praeguse seisuga rahul ja näevad parandamise võimalusi. Olukorras, kus Ossinovski plaan on anda haiglatele haigekassa arvel rohkem otsustusõigust oma eelarve kokkupanekul, on tal selliseid usaldusväärseid partnereid haiglates väga vaja.

Raputava kriitika miinus on, et sellise terava vastandumisega seab Ossinovski enda rünnatavaks, nii et ideede asemel võidakse keskenduda isikule.

Ja rahustuseks potentsiaalsetele patsientidele: arstide erialasele tööle polnud Ossinovskil ühtki etteheidet, tema proovis raputada tardunud suhtumist ja töökorralduse aluseid.

Samamoodi edasi ei saa

Järjest suuremate kuludega meditsiinisüsteemi Eesti töötajad üleval pidada ei jaksa. Haigekassa raporteerib uutest miinustest iga kvartal ja haiglad kaebavad tasustamata ületöö üle. Võidurelvastumine seadmetega pole samuti veel läbi ja haiglate betooni jaoks võetud võlad tahavad tasumist.

E-lahendused ja innovatsioon on üks väljapääs. Paberretsepti peab soovija juba eraldi küsima, nii orgaaniliselt on tehnoloogia siin igapäevaellu sulanud. Kogu e-võimaluste arsenal toob tulu aga ainult siis, kui kõik seda kasutavad. Mitte pika hambaga, vaid veendumusega, et korrektselt digilukku kirja pandud info teeb elu lihtsamaks temal endal, patsiendil ja teistel arstidel. Ossinovski näeb uutes tehnoloogiates edu eeldusi, mistõttu võib mõista tema ärritust, kui põrkab kokku suhtumisega stiilis – mis tehnoloogia, andke parem raha. Viimased "Pealtnägijad" näitasid, et e-lahendused võivad aidata ka süsteemi puhastada.

Äsjased küberrünnakud on näidanud ka digilahenduste nõrkust, peatades suure Briti haigla töö tundideks. Aga võtame seda kui suunavat viita turvasüsteemide ülevaatuseks. Haiglad on piisavalt suured asutused, et IT-turvalisusega kõrgtasemel tegeleda.

Parema, vahel ka odavama korralduse võimalusi on meditsiinis kindlasti nagu igas teiseski koosluses. Lastagu ainult Lean-juhtimise asjatundjad tuppa ja nad aitavad leida kümmekond kohta, kus asjade kulgemise ainus põhjendus on, et nii on alati olnud.

Kui me ootame Ossinovskilt nüüd tegusid, siis tuleb tõe huvides märkida, et teod eelnesid ka reedesele kõnele. Tema välja käidud täiendava lisarahastuse plaani on meedikud nimetanud viimase kümnendi tähtsaimaks otsuseks. Nelja aasta peale paarisaja miljoni lisaeuro vastu peab Ossinovski nüüd avalikkusele näitama, et selle raha eest on tulemust saadud.

ÄRIPÄEV EETRIS

Parimad juhid annavad aru

Harju Elektri pikaaegsele juhile Andres Allikmäele meeldib, kui talle vahel koht kätte näidatakse. Miks tema arvates ei ole juhid teravad pliiatsid, kes teda inspireerib ning mis motiveerib pärast aastakümneid sama ettevõtet tüürima, saad teada saatest.

▶ **Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.**

3200

eksponenti 67 riigist oli esindatud Aasia suurimal toiduinnovatsiooni messil Hiinas Shanghais, teiste seas ka Eesti firmad.

1243
RUUMI
ERINEVATEKS SÜNDMUSTEKS
SEMINARIRUUM.EU

REPLIIK

Ümbrikupalk kui üheksa peaga koletis

Kuigi palga suurusest sõltub pension ja laenu saamine ja ettevõtjaid kontrollitakse otse sündmuskohal, pistab ümbrikupalgalohe ikka kuskilt pea välja.

ANU JÕGI
arvamustoimetaja

Nii palju on siiski muutunud, et uhkusega ümbrikupalgast viisakas seltskonnas ei räägita.

Rohkete riigiasutustega linnas saab täitsa elada nii, et ümbrikupalka ei näe ja sellest ei kuule, aga kui mitusada ettevõtjat ütleb, et see on probleem, tuleb neid uskuda.

Must palk tundub nii eelmine sajand, tahaks mõelda, kui regulaarselt korraldatud küsitlused järjest tegelikkust silme ette ei tooks.

Värskes kaubandus-tööstuskoja küsitluses kinnitasid ettevõtjad taas, et ehitusalal kahjustab must palk konkurentsi. Tegelikult muidugi ka teistes valdkondades, kus arveldatakse sularahaga, aga kõige rohkem ikka ehituses.

Vahepeal on tulnud töötaja registreerimise nõue esimesest päevast, mis tõrjub proovipäeva kattevarjus töötajaid, on maksuameti reidid ehitusplatsidele, ja tulemus on ikka, nagu ta on. On pensionisambad, mis siiani veel suurel määral sissetulekust sõltuvad.

Nii palju on siiski muutunud, et uhkusega ümbrikupalgast viisakas seltskonnas ei räägita. Rohkem selline no mis sa hädaga teed ja muidu ei tule ju välja.

Maksuamet paneb musta palgaga võitlemisel lootused ettevõtjate peale, kes paratamatult oma valdkonda ja selles tegutsejaid paremini tunnevad. Ettevõtjad loodavad eelkõige tööjõumaksude avalikustamisele.

Ennustada võib, et järgmisel aastal on ümbrikupalk kõige levinum...

▲ Baltic Horizoni fondijuht Tarmo Karotam kinnitab, et fondi kokkukukkumine pole võimalik. FOTO: ANDRES HAABU

KINNISVARA

Baltic Horizoni riskistsenaariumid

Kuigi investorid on Baltic Horizoni pärast mures, näevad nad sarnaselt fondijuhiga ärikinnisvara sektoris endiselt potentsiaali.

INDREK MÄE
indrek.mae@aripaev.ee
Äripäev

"Fondi juhtimine on professionaalne," leidis Baltic Horizoni osakuid omav Adaur Grupp OÜ ja Kinnisvarakool OÜ omanik Tõnu Toompark. "Teine asi on turg, Eesti turul tuleb äripindade sektorites pakkumist juurde ning kui pakkumine äkki suureneb, siis nõudlusel ei pruugi olla põhjust äkiliselt suureneda," viitas ta võimalikule hinna langusele ärikinnisvaras.

Dividenditootlus võib kannatada

Baltic Horizoni fondijuht Tarmo Karotam peab ülepakkumise tekkimisel suurimaks riskiks vakantsuse kasvu ja renditulu vähenemist. See aga vähendaks ka investorite dividenditootlust. "Selleks, et dividenditootlus kukuks näiteks praeguselt 7–9 protsendilt 1 protsendile, oleme arvutanud, et

HIND

Osaku hinnast investorite optimismi välja lugeda ei saa

Baltic Horizon fondi osaku hind eurodes

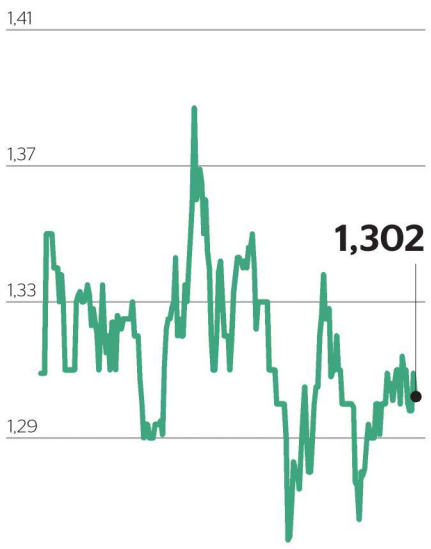

ALLIKAS: BLOOMBERG

Äripäeva Akadeemia
Äripäeva Juhtimiskool
Kuus peamist juhtimise valdkonda kogenud juhile
14.09 – 14.12.17
Kestus: 6 päeva
Andres Liinat
Klaas-Jan Reincke
Jari Kukkonen, Kaupo Saue,
Raul Rebane, Mare Pork
€ 2 499 € (km-ga 2 998.80 €)
Kehtib kuni 30.05.17
Tavahind: 2 799 € (km-ga 3 358.80 €)

Info ja registreerimine: Renate Steinberg / tel: 667 0282 / e-post: Renate.Steinberg@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

Eks mul ole mõni üürikorter ka ja seal peab rabelema ning pidevalt mingite asjadega tegelema. Väärtpaberiinvesteering on märksa passiivsem.

Baltic Horizoni investeerinud Tõnu Toompark

portfell peaks olema 30 protsendi ulatuses vakantne, samuti peaks laenukulu osakaal langema 5 protsendile ning laenude osakaal portfellist 60 protsendile," selgitas Karotam. Tema kinnitusel ei kukutaks ka selle stsenaariumi rakendumine fondi veel kokku.

Fondijuht lisas, et Baltic Horizoni põhieesmärk on teenida pikaajalist tulu ning iga portfelli objekti kohta on oma müügistrateegia. "Tahame pikaajalist ja jätkusuutlikku fondi, mis oleks edukas igas majandustsüklis," ütles Karotam.

Samuti pole fondijuhi kinnitusel karta fondi likvideerimist ning seega pole suurt ohtu, et osakuomanike soov varasid müüa satub just krahhi ja madala kinnisvarahinna aega. "Meie suurimal investoril on 14 protsenti fondi osakutest ning suured otsused sünnivad väga pika planeerimise ja arutelu tulemusena," viitas ta sellele, et otsustamine pole Baltic Horizonis ainult väikese ringi isikute käes.

Sama keeruline on Karotami sõnul fondi reegleid muuta. "Osa asju saab otsustada vaid 2/3 häälteenamusega ning kuna meil on üle 4000 investori, siis ei saa suured investorid hakata lihtsalt paugutama," kinnitas ta. "Neile on oma fondid, näiteks EfTEN."

Riskidele mõeldakse

Toompark leidis, et tururiske aitaks maandada pikad lepingud rentnikega ning indekseeritud üürihinnad. "Eks pakkumine ja hinnatasemed mõjuta kogu turgu ja ka turuosalisi," nentis ta. "Nüüd ongi küsimus, kas vara juhitakse professionaalselt ning kas õnnestub kaasata maksejõulisi üürnike," märkis Toompark ning tõi näiteks Baltic Horizoni portfellis oleva äripinna, kus tegutseb Coca-Cola Plaza. Tema sõnul on kinoäri üks sellistest, mis töötab ka raskel ajal.

Karotam aga kinnitas, et fondi riskid on maandatud. "Laenukulud on jätkuvalt all, meie portfellis on üheksa objekti ja 180 rentnikku, kõige suurem rentnik annab kümnendiku," märkis ta. "Tallinna, Riia ja Vilniuse vahel on riskid hästi hajutatud ning see tagab stabiilse pikaajalise rahavoo," oli ta optimistlik. Sellegipoolest rõhutas Karotam, et iga investor peaks ise Baltic Horizoni portfelli objektidega tutvuma ja otsustama, kas usub nende täituvusse või mitte.

Karotam rääkis, et fondi laenukoormus on 53 protsenti ning ka uued investeeringud finantseeritakse võõrkapitaliga mitte rohkem kui poole ulatuses. "Nii madala laenukoormusega on ka pankadega hea läbi rääkida," rõõmustas fondijuht. "Lisaks on meil fondis 8 miljonit eurot vaba raha, kuid seda kasutame ühe objekti laiendamiseks."

Mis puudutab aga krahhi ning hindade kardinaalset kukkumist, siis seda Toompark lähiajal ei näe. "See eeldaks mingeid ootamatuid sündmusi, mis üle pea kasvavad," märkis ta. "Ei tundu tõenäoline, et turg hakkab stabiilselt langema ja kukub näiteks poole võrra."

Rahustas investoreid

Praegu käib Baltic Horizon Fundi osakute avalik pakkumine, mille raames on saadaval 15 108 000 uut osakut. Kuigi eelmistel avalikel pakkumistel märkisid investorid kokku vähem osakuid, kui oli võimalik, pole see Karotami sõnul märk usalduse puudumisest. "Börsile mineku ajal toimus Brexiti hääletus ning novembris tuli Trump," põhjendas ta vähest aktiivsust. "Saavutasime ikkagi suhteliselt hea tulemuse ning meie investoribaas on lai."

Avalikult pakkumiselt saadav raha plaanitakse investeerida ning Karotami sõnul on silmapiiril objekte, kuhu investorite raha paigutada. "Eks mai lõpus vaatame täpsemalt, mitmesse objekti saame lühiajaliselt investeerida," märkis fondijuht.

Karotam rahustas investoreid ka fondivalitseja Northern Horizon Capitaliga kerkinud küsimuste koha pealt. Nimelt oli Baltic Horizoni fondivalitseja seotud nüüdseks suletud BPT Optimaga, mille osak maksis üle 141 euro ning mis pakkus Baltic Horizonist kõrgemat tootlust. Kriisi ajal kukkus aga tugevate investeeringutega kaetud BPT Optima osak poole võtta, aruandlus muutus üha harvemaks, kuid sellegipoolest kaasati pidevalt raha juurde. Lõpuks jäi osa investoreid lubatud intressimaksetest ilma.

"Mina tean, et tegemist oli fondiga, kuhu kuulusid suurinvestorid, väikeinvestorid kaotasid suurematest rohkem raha, sest koosolekul tegid suurinvestorid endale sobivaid otsuseid," rääkis Karotam. "Ka fondi võlakoormus oli vastupidiselt Baltic Horizoni omale suur, nii et tegu pole õuntega, mida võrrelda."

Alternatiivne investeerimisvõimalus

Toompargi sõnul saab Baltic Horizoni vaadata kui alternatiivset investeerimisvõimalust kinnisvarasektorisse. "Palju räägitakse kinnisvarasse investeerimisest kui üürikorterite ärist, kuid tõelised summad liiguvad hoopis äripindade poolel," põhjendas Toompark, miks ta fondi osakutesse investeeris. "Leidsin, et see võiks olla huvitav võimalus ärikinnisvaras kätt proovida, kuid muidugi motiveeris mind ka professionaalne huvi, kuidas selles vallas ikkagi mäng käib."

Toompark toob esile ka fondi eelised üüriäri ees. "Eks mul ole mõni üürikorter ka ja seal peab rabelema ning pidevalt mingite asjadega tegelema," selgitas ta. "Väärtpaberiinvesteering on märksa passiivsem," kirjeldas Toompark.

NOTEERIMINE

Leedu põllumasinate müüja tuli börsile

Nasdaq teatas, et eile võeti Nasdaq Balti First Northi turul kauplemisele põllutöömasinate müügiga tegeleva Leedu ettevõtte East West Agro aktsiad.

"East West Agro avalik kapitali kaasamine annab positiivse signaali, et kasvuettevõtted saavad kasutada First Northi turgu oma ambitsioonideks ja suurendada ettevõtte tuntust," ütles Nasdaq Vilniuse börsi juht Saulius Malinauskas. "Loodame, et East West Agro eeskuju järgivad ka teised kiiresti kasvavad ettevõtted."

4
ettevõtet on nüüd Nasdaq Balti First Northi turul kauplemisel.

"Oleme praegu ainuke põllutöömasinatega tegelev ettevõte Nasdaq Balti turul, mis loob meile uue konkurentsieelise," ütles East West Agro juht Danas Šidlauskas.

East West Agro on 2006. aastal asutatud Leedu ettevõte, mis on kasvanud riigi üheks suuremaks põllutöömasinate müüjaks. Ettevõtte 2016. aasta käive oli 23 miljonit eurot, mis on üle kahe korra rohkem kui 2015. aastal. East West Agro teenindab rohkem kui 6000 põllumeest ja põllundusettevõtet. Ettevõttes töötab 59 inimest.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	1,05	1,05	1,55	1,55	1,65	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
Creditstar	EE3300111038	1.12.2016	1.09.2017	8,00%	kvartaalne	1 000	3 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
IuteCredit Europe A8	EE3300111194	12.05.2017	15.06.2020	14,00%	kvartaalne	100	2 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	7 000 000
IuteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 400 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000

REDGATE CAPITAL

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

REKLAAM

LHV Varahaldus

19.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,61	1,51	3,97	4,05	4,66	692 905 887
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,85	0,95	2,42	3,35	3,98	85 641 403
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,79	-0,26	-0,24	1,92	2,53	63 697 356
Pensionifond XL, EUR	1,41	1,41	1,41	3,00	1,87	5,08	4,62	5,53	118 618 624
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,28	-0,24	-0,19	1,92	2,71	20 476 712
Täiendav Pensionifond, EUR	1,64	1,64	1,64	3,21	2,37	6,47	6,09	6,55	9 211 924
LHV Pensionifond Indeks	0,68	0,68	0,68		1,36	-	-	-	5 242 155
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,69	0,69	0,69		3,22	-	-	-	903 784
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,75	1,76	1,76	8,50	1,01	4,91	4,83	7,15	4 715 311
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,79	0,79	2,00	-0,46	-0,59	0,59	1,80	536 492
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,34	11,45	11,45		1,00	3,42	-8,23	8,28	11 811 742,23
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,32	10,43	10,43		10,10	23,59	8,20	6,85	4 163 646,55
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,60	6,66	6,66		10,10	23,59	8,20	6,85	-

Nordea Pensions Estonia

19.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,12	1,12	1,12	6,31	1,43	7,52	3,85	5,31	209 953 966,82
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,96	0,96	0,96	9,59	1,48	10,99	5,55	6,88	28 405 936,57
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,02	1,01	4,06	2,32	3,54	23 380 741,43
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,22	-0,11	0,02	1,59	2,1	12 984 341,02
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,51	1,54	1,53	12,49	1,82	15,04	7,26	9,25	10 625 136,52
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,81	0,80	3,54	0,6	3,4	2,92	3,56	2 342 146,06

Trigon Asset Management

19.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	19,45	20,14	19,75	6,47	3,48	13,07	14,96	11,79	1 458 991,76
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	31,93	33,07	32,42	11,60	16,24	35,68	9,35	13,75	109 000 877,31
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	23,20	24,02	23,55	20,71	-5,27	45,26	14,18	4,71	12 570 062,97

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

best marketing
www.bestmarketing.ee

toimetaja Liina Laks
tel 667 0097
toimetajad@aripaev.ee

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Kas H&M on lapsele ostmiseks küps?

Rootsi kiirmoeketi aktsia on aastaga kukkunud 16 protsenti, aga põhi ei pruugi veel käes olla.

Tutvusringkond tõestab, et pole sellist asja nagu liiga noor investor. Ühe tuttava algkooliealine laps otsustas sünnipäevakingiks saadud raha eest rõivabrändi aktsiaid osta. Millise – seda ta veel ei tea. Lapsesuu ei valeta ja sellepärast vaatasin ka ise, mida teeb läänenaabrite rõivakett Hennes & Mauritz (H&M).

Esmapilgul paistab, et kontsernil on keeruline aeg. Mai alguses avaldatud esimese kvartali tulemustest nähtub, et käive kasvas küll möödunud aasta sama ajaga võrreldes 7 protsenti, 43,7 miljardilt Rootsi kroonilt ligi 47 miljardile kroonile, aga kasumiga olid asjad kitsamad. Esimese kvartali puhaskasum kukkus 2,55 miljardilt 2,45 miljardile ja kasum aktsia kohta 1,54 kroonilt 1,48 kroonile.

Ettevõte ise märkis oma raportis, et tulemuse taga on oodatust väiksem müük ja suuremad mahakirjutused. Samas ollakse valmis sisenema kuuele uuele turule, teiste hulgas Türgi ja Hongkong, kust võiks samuti kasumit loota.

Kasumi suurendamine keeruline

Aprillis tehti müüki 7 miljardi eest, mida oli mullusest 5 miljardist rohkem, aga 2015. aasta 10 miljardile jäi ta siiski alla.

Kasumit pole kiirmoebrändil aga sugugi lihtne saavutada: mullu teeniti 192miljardilise käibe juures 18,63 miljardit krooni puhastulu, samas kui aasta varem oli see number 180miljardilise käibe juures 20,8 miljardit. Kontserni P/E suhe on praegu veidi alla 20 protsendi.

H&Mi tegevjuht Karl-Johan Persson ütles aga, et nüüd oodatakse aastas kohalikes valuutades 10–15protsendist käibe kasvu, ning ta on veendunud, et ka marginaali suudetakse tõsta.

Kas liidri päevad loetud?

Kontsern on osanud endale maailmas hea nime teha. Mina tahaks skeptikuna teada, kuidas aina suureneva käibe puhul ikkagi selle kasumiga lood on – näiteks Lätis kukkus see neil mullu kaks korda. Lisaks kimbutavad kontserni viimasel ajal tõusnud toorainehinnad, tugev dollar ja ülitihe konkurents. Bloombergi analüütikute hinnangul ongi rootslased oma pearivaalile, Hispaania Inditexile juba alla jäänud.

H&M käed rüpes ei istu: sügisel tullakse välja kallima rõivabrändiga Arket. Kuid Nordneti analüütik Joakim Bornold leidis, et see ei tundu eriti innovatiivne. "H&Mi päevad sektori liidrina on läbi. Nüüd ollakse üks teiste seas," ütles ta Expressenile. Plusspoolele mahub H&Mi stabiilne dividend. Viimased kolm aastat on kontsern maksnud aktsionäridele järjekindlalt 9,75 Rootsi krooni ehk umbes euro aktsia kohta. Aktsia ise maksab praegu 223 Rootsi krooni ehk ligi 22,85 eurot. Viimase 12 kuuga kukkus H&Mi aktsia ligi 16 protsenti. Kolme aasta lõikes oli langus veelgi tugevam – 27 protsenti.

H&Mi aktsia puhul on nii mõndagi head, aga hetkel olen sama otsustamatu kui analüütikud Reutersis: 12 soovitab osta, 7 hoida ja 11 aktsiat müüa.

> **Bloombergi analüütikute hinnangul on rootslased oma pearivaalile, Hispaania Inditexile juba alla jäänud.**
> investor Toomas

HIND

Rootsi kiirmoeketi aktsia on aastaga ligi 16% langenud

H&Mi aktsia hind Rootsi kroonides

ALLIKAS: BLOOMBERG

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

–0,59%

väärtus 278 721,62 eurot
49% aktsiad / **44%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Tallink	**1,5**
Ryanair	1,01
Berkshire Hathaway B-aktsia	0,65
Apranga	0,38
Apple	0,35
Microsoft	0,18
Statoil	0
Olympic EG	0
Baltic Horizon Fund	–0,5
Lerøy Seafood	**–1,46**

Viimased tehingud

Müüs: 11. mail 210 Lerøy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 eurot. Teenustasu oli 15,06 eurot.
Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

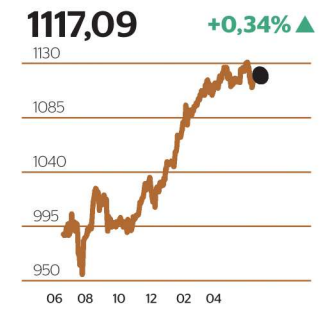

perioodi kõrgeim	1132,03
perioodi madalaim	955,95

BÖRSID

Deutsche Bank: arenevatele turgudele tasub panustada

Investorid ei ole julgenud arenevate turgude börsifirmade osakaalu oma portfellis liiga suureks kasvatada, kuigi sealsete börsifirmade tulemused on olnud tugevad ja aktsiate hinnatase on atraktiivne, teatas Deutsche Bank. Panga analüütikute hinnangul peaks arenevatel turgudel optimism püsima veel vähemalt kolm aastat, iseäranis siis, kui riikides reformidega jätkatakse. Aasia parimad turud on Deutsche Banki andmetel Hiina ja Lõuna-Korea. Tänavu on keskmine arenevate turgude ETF (börsil kaubeldav fond) kallinenud 5 protsenti. Negatiivse poole pealt tuuakse aga välja, et arenevatele turgudele on läinud juba liiga palju investoreid ja ka tugev dollar mõjutab sealseid turge negatiivselt.

PANE TÄHELE

Eile sisenes Balti alternatiivbörsile Leedu põllumajandustootja East West Agro. Kokku on First Northi börsil nüüd neli ettevõtet, sealhulgas Linda Nektar.

Bitcoin rallib edasi. Nädalavahetusel ületas Bitcoini hind 2000 dollari piiri, tõusis esmaspäeval veelgi ja võttis sihikule 2000 euro teetähise.

Päeva suurtehing. 14 miljardi dollari suurust ühinemist plaanivad USA keemiakaupade tootja Huntsman ja selle Šveitsi partner Clariant.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 22.05

USD	
Nafta IPE, bbl	54,00
Nafta NYMEX, bbl	51,10
Mootoribensiin, t	554,50
Diislikütus, t	482,00
Kerge kütteõli, t	474,25
Masuut (1% väävel), t	328,25
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,256

Põllumajandus 22.05

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USc/nael	31,90
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	464,10
Kakao NYBOT, USD/t	2042,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	148,90
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	361,75

Värvilised metallid 19.05

USD/t	
Alumiinium LME	1938
Vask LME	5617,5
Plii LME	2102
Nikkel LME	9205
Tina LME	20335
Tsink LME	2579

Väärismetallid 22.05

USD/unts, unts = 31,105 g	
Kuld COMEX	1257,80
Plaatina NYMEX	939,75
Pallaadium NYMEX	754,04
Hõbe COMEX	17,04

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,503
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,702
Hongkongi dollar	HKD	8,700
India ruupia	INR	72,202
Jaapani jeen	JPY	124,350
Kanada dollar	CAD	1,517
Korea won	KRW	1251,530
Norra kroon	NOK	9,392
Poola zlott	PLN	4,201
Rumeenia leu	RON	4,560
Singapuri dollar	SGD	1,551
Suurbritannia nael	GBP	0,859
Šveitsi frank	CHF	1,092
Taani kroon	DKK	7,441
Tai baat	THB	38,422
Tšehhi kroon	CZK	26,503
Türgi liir	TRY	4,028
Ungari forint	HUF	309,600
USA dollar	USD	1,118

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▲
9,7899

EUR/RUB ▲
63,8632

BÖRS

Tallinn 22.05

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,380	0,00	-	17,2	4,9%	0,85	0,7%
Baltika	0,274	0,00	521	58,5	4,1%	2,41	0,0%
Ekspress Grupp	1,330	1,53	3 832	9,0	9,1%	0,82	4,5%
Harju Elekter	4,250	0,00	9 151	2,7	48,3%	1,28	4,2%
LHV Group	9,450	-0,94	5 678	12,4	21,0%	2,61	1,6%
Merko Ehitus	9,580	0,31	24 850	27,8	5,0%	1,39	4,3%
Nordecon	1,350	0,00	16 200	14,3	8,9%	1,28	6,7%
Olympic EG	1,690	-0,59	20 309	8,9	26,6%	2,36	5,9%
PRFoods	0,370	-1,07	900	32,7	1,9%	0,63	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,900	0,00	-	-	-2,7%	1,24	0,0%
Silvano FG	2,480	0,81	16 273	9,3	24,2%	2,26	4,0%
Skano Group	0,560	0,00	-	119,6	-23,0%	0,56	0,0%
Tallink Grupp	0,945	1,50	32 525	14,4	5,4%	0,78	3,2%
Tallinna Vesi	13,200	0,00	43 061	13,8	20,1%	2,79	4,1%
Tln Kaubamaja	9,120	0,22	23 307	14,4	15,4%	2,23	6,9%
Trigon PD	0,650	-6,20	1 950	138,8	-2,1%	1,22	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,302	-0,50	2 572	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 22.05

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	5,89	0,68	15,5	0,5	-
Latvijas Gaze	9,29	-0,11	11,4	0,6	-
Olainfarm	9,98	0,20	14,1	1,5	-
SAF Tehnika	4,70	0,21	14,8	1,2	-

Helsingi 22.05

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	5,68	0,89	19,6	4,2	2,8
Citycon	2,22	0,00	14,8	0,9	6,5
Elisa Comm.	34,69	1,88	21,0	5,3	4,3
Finnair	5,30	1,73	-	0,8	-
Fortum	14,15	1,36	24,8	0,9	-
HKScan	3,21	0,31	-	0,4	5,0
Kesko	44,53	-0,11	49,5	2,1	4,5
Neste Oil	37,58	1,05	-	2,4	3,5
Nokia	5,55	-0,36	-	1,6	-
Olvi	29,75	-0,57	17,6	3,0	2,5
PKC Group	23,55	0,00	36,18	3,6	-
Stockmann	6,77	1,80	-	0,5	-
Stora Enso	11,14	-0,62	-	1,5	-
UPM Kymmene	24,64	-0,24	-	1,7	3,9
YIT	7,51	1,62	-	1,7	2,9

Vilnius 22.05

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,62	0,38	-	2,6	6,1
Invalda	4,550	0,00	-	1,1	-
Linas Agro	0,642	-0,77	15,7	0,6	-
Panevezio Statybos	1,000	2,04	-	1,6	-
Siauliu Bankas	0,482	-0,21	2,2	1,2	-
Snaige	0,310	0,00	-	0,6	-

Ekspress Grupp ▲
1,53%

LHV Group ▼
-0,94%

LOE VEEBIST
Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**

reklaamitoimetaja Marina Altmaa
tel 667 0161
marina.altmaa@aripaev.ee

28. septembril 2017 Nordea Kontserdimajas

MAJANDUSKONVERENTS

Äriplaan 2018

Mõjuvõimsad, autoriteetsed ja aktiivsed Eesti ettevõtjad räägivad oma ootustest ja hirmudest 2018. aasta eelarve koostamisel.

"Eesmärk ei ole töö ise, vaid asjade paremaks tegemine."

Erkki Raasuke
Nordea ja DNB Baltikumi ühendpanga tegevjuht ja juhatuse esimees

Konverentsil esinevad:

Ain Hanschmidt Suurettevõtja ja investor
Antti Moppel Olerexi aktsionär
Rain Lõhmus Äripäeva 2016. aasta ärimees, LHV Grupi asutaja ja suuromanik
Raivo Rand Rand & Tuulberg Grupi üks omanikke
Ardo Hansson Eesti Panga president
Jüri Ratas Eesti Vabariigi peaminister
Arno Kütt Cleveron osanik ja juht
Jaak Läänemets Uuetoa talu peremees
Armin Kõomägi Ettevõtja ja kirjanik
Paul Oberschneider Investor ja kinnisvarafirma Ober-Haus asutaja
Ahti Heinla Investor ning Starship Technologiesi kaasasutaja ja tegevjuht
Andres Agasild MarkIT asutaja ja juht
Jüri Vips ABC Grupi juht

Konverentsi soodushind registreerimisel kuni 31. mai 2017 **549 eurot** (km-ga 658,8 eurot)

Registreerimine veebis **ariplaan2018.aripaev.ee** või Marili Niidumaa marili@aripaev.ee

Korraldaja:

Äripäev

Toetajad:

MarkIT, Moller Auto, Creditinfo, Coca-Cola HBC Eesti

Äripäev Teisipäev, 23. mai 2017
nr 98 (5696) 3 eurot

ISSN 1406-2585

TEIGARI TEE 26,

MEREVAATEGA KODU MÄNNIMETSAS

TAMMNEEME KÜLA, VIIMSI

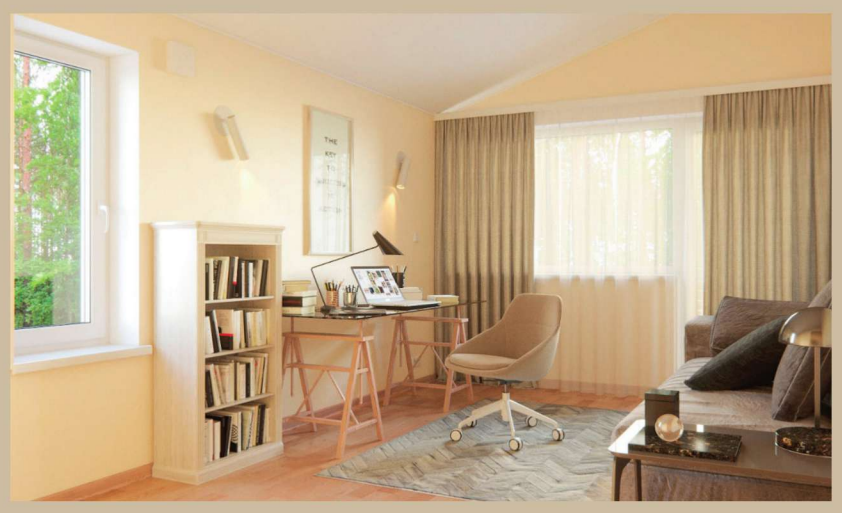

- 2-korruseline paarismaja krundil pinnaga 2931 m²
- õhk-vesi tüüpi põrandaküte
- pind 151,3 m2/kumbki pool
- **VALMIS**

Hind 265 000 – 290 000 €

ALG KINNISVARA

kinnisvara.alg.ee

Müügiinfo: Hirvo Lukas, tel 508 9234, hirvo@alg.ee